

บทที่ 2

เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ถ้าจะให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการแล้ว จำเป็นต้องมีแผนหรือข้อกำหนดในการปฏิบัติงานอย่างแน่ชัด และจะต้องดำเนินงานไปตามแนวทางที่ปรากฏอยู่ในข้อกำหนดหรือแผนปฏิบัติงานอย่างมีระบบ ต้องมีการนิเทศติดตามและประเมินผลงานเป็นระยะ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือเพื่อปรับปรุงแผนงานให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ในด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ภายในโรงเรียนก็เช่นเดียวกัน จะต้องมีข้อกำหนดหรือแผนปฏิบัติงานที่แน่ชัด เพื่อเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ข้อกำหนดหรือแผนปฏิบัติงานดังกล่าวก็คือ หลักสูตรนั่นเอง ก่อนจะพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบ ขอบเขตและการดำเนินงานการใช้หลักสูตรดังต่อไปนี้

ความหมายของหลักสูตร

เมื่อกล่าวถึงความหมายของหลักสูตร นักการศึกษายังไม่มีความเห็นตรงกัน แต่อาจจำแนกได้ว่าเป็นความหมายเชิงทฤษฎี กับความหมายเชิงปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหมายเชิงทฤษฎีนั้น เป็นนิยามความหมายของหลักสูตรตามหลักปรัชญาพื้นฐานที่แต่ละบุคคลยึดถือ บางคนถึงกับกล่าวว่า ทรรศนะเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรของนักการศึกษา 10 คน ก็แตกต่างกันไป 10 อย่าง อย่างไรก็ตาม เมื่อประมวลความหมายของหลักสูตรจากหลาย ๆ ทรรศนะแล้วพอจะจำแนกได้ 2 ทรรศนะใหญ่ ๆ คือ ความหมายของหลักสูตรในวงกว้าง และความหมายของหลักสูตรในวงแคบ

ในวงกว้าง หลักสูตรหมายถึงมวลประสบการณ์ที่จัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ความรู้ มีทักษะ เกิดความคิดและทัศนคติที่ดี อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต¹ ส่วนความหมกมุ่นในวงแคบนั้นกล่าวถึงหลักสูตรในลักษณะของแผนงานหรือข้อกำหนด เช่น หลักสูตรหมายถึงข้อกำหนดที่ว่าจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทัศนคติและพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการศึกษา²

ความหมายต่าง ๆ ดังที่ยกมาข้างต้น หากใช้ทฤษฎีและการปฏิบัติเป็นตัวเทียบเคียงแล้วก็กล่าวได้ว่า แผนงานหรือข้อกำหนดเปรียบได้กับ จุดมุ่งหมายปลายทางและแนวทางในการดำเนินงาน ส่วนประสบการณ์หรือกิจกรรมนั้นก็มองได้ว่าเป็นการเดินทางไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางตามแนวทางที่วางไว้ แผนงานจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายปลายทางที่กำหนด ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแผนงานนั่นเอง ขณะเดียวกันกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพ จะเสริมคุณค่าของแผนงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาความหมายของ "หลักสูตร" โดยนำคำว่า "หลักสูตร" ไปใช้คู่กับคำอื่น จะทำให้มองเห็นความหมายของหลักสูตรเด่นชัดขึ้นว่า หมายถึงแผนงานหรือข้อกำหนดซึ่งมีความหมายในวงแคบมากกว่าที่จะหมายถึงกิจกรรมหรือประสบการณ์ซึ่งมีความหมายในวงกว้าง ดังเช่น "การจัดทำหลักสูตร" ก็หมายถึงการจัดทำแผนงาน หรือข้อกำหนด "การใช้หลักสูตร" ก็หมายถึงการปฏิบัติตามแผนหรือข้อกำหนดนั่นเอง

¹กรมวิชาการ, หลักสูตรใหม่: เอกสารแนะนำหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ฉบับปรับปรุง (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2521), หน้า 1.

²สวัสดิ์ จงกล, "ก่อนที่หลักสูตร พ.ศ. 2521 จะเข้าสู่ห้องเรียน," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ (กุมภาพันธ์-มีนาคม 2521): 20.

องค์ประกอบของหลักสูตร

เมื่อพิจารณาจากความหมายของหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นความหมายในวงแคบหรือความหมายในวงกว้างทั้งกล่าวข้างต้นแล้ว หากจะศึกษารายละเอียดของหลักสูตรจะพบว่าหลักสูตรประกอบด้วย (1) จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา (2) เนื้อหาวิชาที่สนองต่อจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา (3) แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และ (4) การประเมินผลการเรียนการสอน และถ้าจะประมวลแนวคิดที่ว่าด้วยองค์ประกอบของหลักสูตรของนักการศึกษาที่สำคัญในวงการพัฒนาหลักสูตร ก็จะทำให้มองเห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น เช่น ในทรรศนะของ ทาบา (Hilda Taba) เห็นว่า หลักสูตรประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ทั่วไปและ วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (2) เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสำหรับการสอนแต่ละวิชา (3) กระบวนการเรียนการสอนหรือการนำหลักสูตรไปใช้ และ (4) โครงการประเมินผลตามหลักสูตร¹ ส่วน สุมิตร คุณานุกร เห็นว่าหลักสูตรประกอบด้วย (1) ความมุ่งหมาย (2) เนื้อหา (3) การนำหลักสูตรไปใช้ และ (4) การประเมินผล² กรมวิชาการ กำหนดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามีอยู่ 8 ประการ คือ จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ (แต่ละวิชา) เนื้อหารายวิชา สื่อการเรียน วิธีสอน และการประเมินผล³

¹Hilda Taba, Curriculum Development: Theory and Practice (New York: Harcourt, Brace & World, Inc., 1962), pp. 422-425.

²สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน, หน้า 9.

³กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง (กรุงเทพมหานคร: บริษัทรุ่งเรืองศิลป์การพิมพ์(1977) จำกัด, 2524), หน้า 4-5.

จากแนวคิดที่ได้จากความหมายของหลักสูตร และธรรมชาติของนักการศึกษา รวมทั้งของกรมวิชาการที่ว่าด้วยองค์ประกอบของหลักสูตร พอสรุปได้ว่า อย่างน้อยที่สุด หลักสูตรน่าจะประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ (1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (2) เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร (3) การนำหลักสูตรไปใช้ และ (4) การประเมินผลหลักสูตร

การนำหลักสูตรไปใช้

ดังที่ทราบมาแล้วว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งถือว่าสำคัญยิ่ง หลักสูตรไม่ว่าจะถูกพัฒนาขึ้นมาอย่างไรก็ดีเลิศสักเพียงใดก็ตาม หากไม่มีการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ผลที่เกิดจากการปฏิบัติจะมีน้อยมาก นั่นคือประโยชน์ต่อการศึกษายิ่งมีน้อยขึ้นไปอีก การนำหลักสูตรไปใช้หรือการใช้หลักสูตรจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ครูและผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องตระหนักและต้องถือว่าหัวใจในการจัดการศึกษา ก็คือการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

ดังนั้นจึงกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป้าหมายของการใช้หลักสูตรก็คือความสำเร็จในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ได้ผล การจะใช้หลักสูตรได้ผลนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งก็คือ ครู ซึ่งถือว่าเป็นตัวจักรหรือฟันเฟืองสำคัญในการปฏิบัติงาน การศึกษา ครูจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างแจ่มชัด นอกจากครูแล้ว บุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรอย่างได้ผลคือผู้บริหาร โรงเรียน ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้ปกครอง¹ มีนักการศึกษาหลายท่าน

¹ องค์การ อินทรมพรรย์, "แนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบัน," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 6-10 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเค็ดโปรดักชัน, 2524), หน้า 72-73.

ให้ความเห็นต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรไปใช้ว่าควรทำอย่างไร เช่น สุมิตร คุณานุกร ไก่กล่าวถึงกิจกรรม 3 ประเภทในการใช้หลักสูตรคือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เหมาะสม และการสอนของครู¹ สัจจ อุทรานันท์ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมบุคลากร การบริหารและบริการหลักสูตร และกรณีศึกษาการใช้หลักสูตร² ส่วนวิชัย วงษ์ใหญ่ ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรว่า ครูใหญ่เป็นผู้มีบทบาทมากในการใช้หลักสูตร จะต้องศึกษาหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อที่จะจัดวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรครั้งนี้ คือการเตรียมวางแผนเพื่อการใช้หลักสูตร การเตรียมจัดอบรมครูเพื่อการใช้หลักสูตร การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การบริการเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และเลือกสรร โครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร และการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร³ สำหรับ กรมวิชาการ ไก่กล่าวถึงเรื่องการใช้หลักสูตรไว้ว่าผู้เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษาทุกฝ่าย จะต้องรู้เรื่องหลักสูตรคือเข้าใจหลักสูตรให้ตรงกัน เพื่อที่ทุกฝ่ายจะได้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปในทางเดียวกัน สู่จุดหมายเดียวกัน ที่เรียกว่าการใช้หลักสูตรนั้น ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งปฏิบัติเกี่ยว โยงกัน โดยบุคคลหลายฝ่ายคือ

1. การบริหาร ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมไปตามหลักสูตร รวมทั้งการสนับสนุนช่วยเหลือด้านงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์แก่โรงเรียน
2. การนิเทศติดตามผล ได้แก่ การช่วยเหลือแนะนำทางวิชาการ เพื่อให้

¹สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน, หน้า 130.

²สัจจ อุทรานันท์, เอกสารประกอบการเรียนวิชาหลักการพัฒนาหลักสูตร (ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 4. (อัครสำเนา)

³วิชัย วงษ์ใหญ่, พัฒนาหลักสูตรและการสอน: มิติใหม่, หน้า 184-185.

การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเป็นไปตามหลักสูตร รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน

3. การเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรมในโรงเรียนโดยครูและนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ มีความเข้าใจ มีความสามารถ มีความคิด มีคุณธรรม และมีลักษณะนิสัยตามจุดหมายของหลักสูตร

4. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนนอกเหนือจากการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน และเป็นการปลูกฝังคุณธรรม รสนิยม และนิสัยอันดีงามของนักเรียนอีกด้วย

5. การวัดผลการเรียน ได้แก่ กระบวนการที่ตรวจสอบว่า นักเรียนมีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เป็นไปตามจุดหมายหลายทางตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ เพียงใด และบอกว่ามีส่วนใดที่บกพร่องต้องแก้ไขปรับปรุงต่อไป¹

กิจกรรมดังกล่าวมีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กัน โดยมีเด็กหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความเจริญงอกงามของเด็กเป็นจุดหมายปลายทางความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรจึงขึ้นอยู่กับกิจกรรมต่าง ๆ ที่รวมเรียกว่า การใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี²

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. จุดหมาย หมายถึงสิ่งที่กำหนดขึ้นจากเป้าประสงค์ เพื่อเป็นแนวทาง

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 7.

² เรื่องเดียวกัน.

ของการจัดดำเนินการทุกด้าน ในการจัดการศึกษาแต่ละระดับ การตั้งจุดหมายที่แน่ชัด และปฏิบัติได้ ย่อมมีผลต่อนโยบายกิจกรรมและการประเมินผลงานของการศึกษาในระดับ นั้น ๆ¹ จุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีอยู่ 4 หมวด คือ

1.1 ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต หรือความรู้ ความสามารถ หมายถึงความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติได้ในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่นในด้านภาษา การคิดคำนวณ สุขภาพ สังคม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ พลังงาน ฯลฯ เท่าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน

1.2 สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ หรือความเป็นพลเมืองก็หมายความว่า เราต้องการใช้ทุกคนทุกคนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อสังคมและต่อประเทศชาติทั้ง โดยตรง และโดยอ้อม

1.3 คุณสมบัติที่ต้องการเน้น หรือคุณสมบัตินับตั้งนามของคน ได้แก่คุณธรรม อันดีงามต่าง ๆ ที่เราต้องการฝึกอบรมซึ่กเถลาและจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างเสริมให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติ ในทางที่ดีงามถูกต้องเหมาะสม เช่น ความเสียสละ ความมีวินัย ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ฯลฯ เหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่ต้องการสร้างเสริมให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ชีวิตที่สงบสุข หรือความสุข หมายความว่าเราต้องการสอนและฝึกให้ยูเรียนรู้จักทำตนให้มีความสุขตามอัถภาพของตน ด้วยความรู้จักปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตนเอง รวมทั้งการนำหลักธรรมในศาสนาที่ตนนับถือมาใช้ เพื่อประโยชน์สุขแห่งตน²

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525), หน้า (3).

²กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 2.

2. หลักการ เป็นข้อกำหนด ความต้องการอันเป็นแม่บทของหลักสูตร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงโดยทั่วไปของหลักสูตร¹ หรืออีกนัยหนึ่ง หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาเปรียบเสมือนแนวทาง หรือทิศทางในการจัดการประถมศึกษา นั่นเอง มีอยู่ 3 ประการ

2.1 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน หมายความว่าเราจัดการประถมศึกษา เพื่อประโยชน์สำหรับคนไทยทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดหรือมีฐานะอย่างไรก็ตาม ย่อมได้รับประโยชน์จากการ เรียนระดับประถมศึกษาโดยเท่าเทียมกัน

2.2 เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์แห่งการดำรงชีวิต หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องต่าง ๆ ที่ครูสอนนักเรียนจักอำนวยการประโยชน์ต่อชีวิตของนักเรียน คือเพื่อสร้างและพัฒนาคุณภาพของชีวิตที่ดีและเพื่อความอยู่ดีกินดีของทุกคนและของสังคม

2.3 เป็นการศึกษาเพื่อสร้างเอกภาพของชาติ หมายความว่าเราจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ทั้งในด้านภาษา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง²

3. โครงสร้างและเนื้อหาสาระ ประกอบด้วยมวลประสบการณ์ 5 กลุ่ม ซึ่งจัดให้เกิดการเรียนรู้ ได้แก่

3.1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วยภาษาไทย และคณิตศาสตร์

3.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 39.

² กระทรวงศึกษาธิการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525), หน้า 22.

3.3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนา และสร้างนิสัย

3.4. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

3.5. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยรายวิชาที่จัดขึ้นเพื่อเสริมประสบการณ์ ให้นักเรียนเลือกเรียนตามความต้องการของตน และความเหมาะสมของท้องถิ่น ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและวิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต เพื่อให้โรงเรียนเลือกสอนอย่างใดอย่างหนึ่ง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5- 6¹

4. การจัดกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตรฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยพยายามให้ผู้เรียนพยายามศึกษาค้นคว้า หากค่าตอบแทนให้มากที่สุด ยิ่งเป็นประสบการณ์ ตรงได้ปฏิบัติจริง ได้ทดลอง ค้นคว้าจริงยิ่งดี นอกจากนั้นยังเน้นการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฉะนั้นการทำงานเป็นกลุ่ม การได้ให้อภิปราย และหากค่าตอบแทน หรือแก้ปัญหา โดยเอาสภาพท้องถิ่นมาเป็นข้อมูลในการเรียนการสอนได้ยิ่งดี²

5. อัตราเวลาเรียน ตลอดหลักสูตรใช้เวลาเรียนประมาณ 6 ปี ปีละ ไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ หนึ่งสัปดาห์มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมง ทั้งนี้เมื่อรวมแล้วต้องไม่น้อยกว่า 200 วัน และไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง สำหรับชั้น ป.1-4 และ ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง สำหรับชั้นป.5-6 สำหรับอัตราเวลาเรียนของมวลประสบการณ์ ทั้ง 5 กลุ่มนั้น แต่ละระดับชั้นกำหนดไว้โดยประมาณ ดังนี้

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า (ค).

²กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 3.

5.1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ชั้น ป.1-2 ประมาณร้อยละ 50 ป.3-4 ร้อยละ 35 ป.5-6 ร้อยละ 21 ของเวลาเรียนทั้งหมด

5.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นป.1-2 ประมาณร้อยละ 15 ป.3-4 ร้อยละ 20 และ ป.5-6 ร้อยละ 17 ของเวลาเรียนทั้งหมด

5.3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้น ป.1-2 ประมาณร้อยละ 25 ป.3-4 ร้อยละ 25 และป.5-6 ร้อยละ 17 ของเวลาเรียนทั้งหมด

5.4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นป.1-2 ประมาณร้อยละ 10 ป.3-4 ร้อยละ 20 และป.5-6 ร้อยละ 25 ของเวลาเรียนทั้งหมด

5.5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ชั้นป.5-6 ประมาณร้อยละ 16 ของเวลาเรียนทั้งหมด¹

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอัตราเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ในแต่ละระดับชั้นไม่เท่ากัน มีความยืดหยุ่นได้ตามสมควรกับระดับความรู้และวัยของผู้เรียน

6. การวัดผล การประเมินผลและการติดตามผล การวัดผลและประเมินผลตลอดจนการติดตามผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและจัดให้ผู้เรียนได้เรียนหรือเลื่อนชั้นระหว่างปีหรือปลายปีตามความสามารถของผู้เรียนให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน กำเนินการทดสอบเป็นระยะ หรือทดสอบเมื่อจบแต่ละบทเรียนตามลักษณะการจัดประสบการณ์ และเนื้อหาวิชาทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน²

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า (ก).

²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า (ก).

หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เป็น โครงสร้างและเนื้อหาในหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จัดขึ้นตามหลักการของหลักสูตร โดยเฉพาะในเรื่องให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดทำหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ประกอบด้วย 2 วิชา คือวิชาภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และวิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต นักเรียนจะต้องเลือกเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 โดยกำหนดไว้ว่าในหนึ่งปีการศึกษาต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 200 ชั่วโมง¹ สาระของรายวิชาดังกล่าวมีโดยสรุปดังนี้

1. วิชาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน จากหลักการของหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ดังกล่าวข้างต้นแล้ว หลักสูตรภาษาอังกฤษจึงมี จุดประสงค์ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือนำไปประกอบอาชีพได้ (functional English) และเป็นหลักสูตรที่จะจบในตัวเอง (terminal course)²

1.1 จุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล เป็นเครื่องมือในการที่จะติดต่อสื่อสารกับประชาชนทั่วโลก จุดประสงค์การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ กำหนดไว้สองส่วน คือจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เฉพาะ สำหรับจุดประสงค์ทั่วไป กำหนดไว้ว่าเพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ เพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา เป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมทั้งในและนอกระบบโรงเรียน และสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากล ส่วนจุดประสงค์เฉพาะได้กำหนดไว้ว่าเพื่อให้มีทักษะในการออกเสียงภาษาอังกฤษ ให้เข้าใจหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการอบรมครูหลักสูตรและสื่อการเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, 2525), หน้า 5-6.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกด และการออกเสียง ให้เข้าใจและสามารถใช้โครงสร้างประโยคในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ตามระดับชั้น ให้เข้าใจความหมายและสามารถใช้คำศัพท์ได้เหมาะสมกับระดับชั้น และให้สามารถใช้พจนานุกรมได้

1.2 โครงสร้าง โครงสร้างของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา
การฟังและการพูด	
1. ฟังเสียงและออกเสียงสระและคำได้ 2. สามารถฟังและเข้าใจความหมายของคำและประโยค	1. ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระ พยัญชนะตัวอักษรและคำภายในวงศัพท์ 800 คำ 2. ข้อความและโครงสร้างง่าย ๆ เช่น ประโยคบอกเล่า คำถาม คำทอสนั้น ๆ ตามสถานการณ์ที่สร้างขึ้น
การอ่าน	
1. ประสมอักษรและอ่านออกเสียงได้ 2. สามารถอ่านและเข้าใจความหมายของเนื้อหาที่กำหนดให้ 3. สามารถใช้พจนานุกรมได้	1. การอ่านออกเสียงที่สัมพันธ์กับตัวหนังสือ คำ และข้อความให้ถูกต้องตามจังหวะและวรรคตอน 2. การอ่านเรื่องที่ใช้ศัพท์และรูปประโยคภายในวงที่กำหนด เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัย 3. การอ่านในใจเพื่อจับใจความ 4. การใช้พจนานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 341.

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา
การเขียน	
1. คัดและลอกแบบตัวอักษรเป็นคำและข้อความตามที่กำหนดให้ได้ 2. เขียนคำและประโยคตามคำบอกได้ 3. เขียนประโยคโดยใช้คำและโครงสร้างที่เรียนมาได้ ¹	1. การคัดและลอกแบบตัวอักษรทั้งตัวพิมพ์และตัวเขียนตามแบบที่กำหนด 2. การเขียนตามคำบอก ทอบคำถาม เขียนประโยคสั้น ๆ รวมทั้งการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

๑.3 วิธีสอนภาษาอังกฤษ การสอนภาษาอังกฤษ มุ่งให้นักเรียนใช้ภาษาได้ ดังนั้นจึงมีวิธีการฝึกโดยใช้กลุ่มเป็นศูนย์กลางการฝึก และกิจกรรมเป็นเครื่องมือ ดังนั้นบทบาทของครูจึงเป็นผู้แนะนำ ผู้อธิบายและผู้ดำเนินการฝึก และมีหน้าที่หาวิธีให้นักเรียนได้ฝึกภาษาจากการกระทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนภายในห้องหรือภายในกลุ่มของตน การสอนภาษาอังกฤษมีสาระสำคัญที่ควรพิจารณาดังนี้

1.3.1 การสอนตัวอักษร การสอนตัวอักษรในระดับประถมศึกษา (ป.5-6) ซึ่งเป็นชั้นเริ่มเรียนนี้ เริ่มด้วยสอนอักษรตัวพิมพ์ใหญ่และตัวอักษรตัวเล็กก่อน และทำการสอนโดยใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่และเล็กตลอดเวลาที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะในชั้นนี้นักเรียนจะเรียนอักษรเช่นเดียวกับในที่ใช้ในหนังสือเรียน นักเรียนจะได้ไม่ช้าเร็ว เมื่อเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วจึงจะเริ่มเรียนตัวเขียน ในการสอนตัวอักษร 26 ตัวนี้ไม่สอนในวันเดียวกัน ให้สอนทีละเล็กทีละน้อย ตามที่ปรากฏในแต่ละ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 342.

บทในหนังสือเรียน ในการสอนตัวอักษรนี้ให้สอนจากคำศัพท์ที่เรียนในบทนั้น โดยใช้ อุปกรณ์คือบัตรอักษรทั้งตัวเล็กและตัวใหญ่ โดยให้นักเรียนจับคู่บัตรอักษรที่เรียนมาแล้ว หรือลากเส้นโยงอักษรตัวใหญ่และตัวเล็ก

นอกจากนี้ ครูควรแนะนำวิธีอ่านและเขียนตัวอักษร โดยให้คัดตามแบบที่กำหนด ให้ ขณะเดียวกันก็สอนเพลงชื่อ Alphabet Song ซึ่งมีเนื้อร้องคือ a - z แต่นักเรียนจะเรียนเพียงอักษรบางตัวที่ปรากฏในบทเรียน แต่ก็ให้นักเรียนได้ฝึกการร้องทั้งหมดได้

1.3.2 การสอนฟังและพูด ในการสอนฟังและพูดนี้ให้นักเรียน เปิดหนังสือและครูเริ่มฝึกพูดจนคล่อง แล้วเลือกนักเรียนออกมาแสดงให้เพื่อนดูเป็นตัวอย่าง บางกิจกรรมให้นักเรียน 2 หรือ 3 คน บางกิจกรรมให้นักเรียน 4-5 คน ต้องฟังระลึก เสมอว่า กิจกรรมนี้มุ่งการฝึกการใช้ภาษาในการฟังและพูด ไม่ควรให้นักเรียนอ่าน บทเรียนนี้ตั้งแต่ต้น เมื่อฝึกเป็นตัวอย่างแล้วให้แบ่งกลุ่มฝึกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสที่จะฝึกใช้ภาษาให้ทั่วทุกคน

1.3.3 การสอนอ่าน คัด และจับคู่อักษรตัวพิมพ์ใหญ่และตัวพิมพ์เล็ก การสอนตัวอักษรมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนจำรูปตัวอักษรและเสียงของตัวอักษร รวมทั้งการ เขียนตัวอักษรได้ ตัวอักษรประเภทสระในบทเรียนได้เลือกเอาเสียงที่ซ้ำมากมาสอนก่อน เมื่อนักเรียนเรียนได้คล่องแล้ว จึงสอนอักษรนั้น เมื่อกเสียงเป็นอย่างอื่น เช่น ในบท ที่ 1 มีคำ bat, cat, rat ซึ่งมีเสียง at เหมือนกันและออกเสียงอย่างเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม ครูไม่ควรสร้างกฎที่ตายตัวว่าอักษรตัวนั้นตรงกับเสียงใด เช่น น ที่ปรากฏในบทที่ 9 มีเสียงคล้าย -อะ ในภาษาไทย แต่ในบทที่ 12 มีคำว่า put เสียง n มีเสียงคล้ายสระอุ จึงสรุปได้ว่า ภาษาอังกฤษมีเสียงไม่คงที่ การเทียบเสียง ตายตัวอาจจะทำให้นักเรียนเข้าใจผิด ครูควรจะช่วยให้นักเรียนทราบว่าตัวอักษรใด ออกเสียงอย่างไร แต่ขณะเดียวกันก็ต้องระวังด้วยว่าอักษรตัวเดียวกันอาจจะออกเสียง เป็นอย่างอื่นได้ ในการสอนการอ่านและการสะกดคำศัพท์ที่เรียนมาแล้วควรฝึกอ่าน ให้ถูกต้องทุกบท โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

1.3.4 การสอนอ่าน

ก. การอ่านในใจและเล่าเรื่อง ครูบอกให้นักเรียนลองอ่านเรื่องในใจ และให้รูปภาพประกอบในครั้งแรกให้อ่านเรื่องทั้งหมดโดยตลอด เพื่อดูว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร ครั้งที่สองเมื่อพบคำใดที่ไม่รู้จัก ให้นักเรียนลองออกเสียงดู และเดาความหมายจากเรื่องและภาพ

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน ปิดหนังสือแล้วเล่าให้เพื่อนฟังว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร โดยไม่ให้นักเรียนแปลคำต่อคำ

ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาเล่าให้เพื่อนฟังเป็นตอน ๆ ต่อกัน หรืออาจจะให้คนหนึ่งเล่าเรื่องทั้งหมด แล้วให้คนอื่นมาแก้ไขหรือเพิ่มเติม

ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องอ่าน เพื่อให้นักเรียนหาคำตอบจากประโยคที่อยู่ในบทอ่าน

ข. อ่านออกเสียง ให้นักเรียนปิดหนังสือ ครูอ่านออกเสียงให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามครู ลงเสียงเน้นหนักและลงเสียงสูงต่ำในประโยคให้ถูกต้อง

1.3.5 การสอนเขียน แบบฝึกหัดการเขียนที่มีในหนังสือเรียน เป็นการฝึกให้นักเรียนเขียนคำและประโยคที่เรียนไปแล้ว ครูควรจะดูความสามารถของนักเรียนของตนให้ดี ถ้านักเรียนยังไม่แม่นยำในด้านการเขียน ครูอาจจะให้แบบฝึกหัดเพิ่มเติมในลักษณะคล้ายกับที่ปรากฏในหนังสือเรียนก็ได้ ข้อสำคัญในการสอนเขียนตอนต้นนี้ก็คือ การมุ่งให้นักเรียนเขียนได้ถูกต้องและรวดเร็ว มีแบบฝึกหัดสำหรับการลอกและคัดลายมืออยู่หลายตอน แต่การทำแบบฝึกหัดแต่ละตอนจะต้องใช้สถานการณ์ที่ถูกต้อง เช่น ถ้าจะให้นักเรียนได้เขียนประโยค "Give me a please" หลาย ๆ ครั้ง ก็ควรจะทำเป็นกิจกรรมคือ ให้นักเรียนเขียนข้อความนี้ส่งไปให้เพื่อน เพื่อให้เพื่อนหยิบของอย่างนั้นให้กับตนก็ได้ โดยเปลี่ยนวัสดุให้ต่างกันไป เป็นการใช้ภาษาอย่างมีความหมายและมีจุดประสงค์ที่เป็นจริง มิใช่แค่เพียงให้นักเรียนได้เขียนโดยไม่มี ความหมาย นอกจากนั้นครูอาจจะสั่งให้แต่ละกลุ่มเขียนโน้ตไปส่งให้กลุ่มอื่น ๆ ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น

"Put the in the " หรือ "Give a "

และประโยคอื่น ๆ ที่มีความหมายจริงต่อผู้เขียนโน้ต

1.3.6 การสอนเพลง ครูไม่ควรจะใช้เพลงในคอนตันของบทเรียน แต่ควรจะใช้เป็นการเปลี่ยนกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน หรือใช้ในตอนท้าย ๆ ของชั่วโมง

ครูไม่ควรจะเสียเวลามากกับการสอนเพลงแต่ละเพลง เพราะนักเรียนจะได้ฝึกร้องเพลงเหล่านี้ ตลอดภาคเรียน

ครูควรจะให้ฟังว่าเนื้อเพลงเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร หรือ อาจจะให้ให้นักเรียนลองเดาความหมายแล้วเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังก็ได้ นักเรียนไม่จำเป็นต้องรู้คำศัพท์ทุกคำ¹

1.4 การวัดและการประเมินผล ครูควรจะมีการประเมินผลการเรียน ของนักเรียนในแต่ละชั่วโมง ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละบท วิชวัดและประเมินผล ทำได้หลายรูปแบบดังนี้

1.4.1 การสังเกต ในเวลาสอนครูควรสังเกตนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

ก. ความสนใจ และความเอาใจใส่ในการเรียน รวมทั้ง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนในแต่ละครั้ง

ข. ความถูกต้องในการออกเสียง ตัวอักษร คำและประโยคในภาษาอังกฤษ รวมทั้ง ความถูกต้องในการอ่านเป็นข้อความหรือเป็นเรื่องรวบควย

ค. ความถูกต้องในการใช้ภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจ เช่น ใน การเล่นเกม หรือการใช้ภาษาในกิจกรรมต่าง ๆ

ง. ความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่าน เช่น เล่าเรื่องที่ อ่านได้ถูกต้องเป็นภาษาไทย ใช้ภาษาหาทางแสดงบทบาทตามเรื่องที่อ่านได้ แสดงหาทาง ประกอบตามเนื้อเรื่องในบทอ่าน

¹ เทียนใจ แก้วโสภาส, "กลุ่มประสบการณ์พิเศษ: ภาษาอังกฤษ," ประชาศึกษา (กุมภาพันธ์ 2525): 19 - 21.

1.4.2 การซักถาม ทำได้ 2 แบบ คือ

ก. การสนทนา ซักถามหรือโต้ตอบ เช่น การโต้สนทนาในบทเรียน การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ การให้นักเรียนซักถามหรือโต้ตอบกันเอง

ข. ซักถามเกี่ยวกับข้อความหรือเรื่องราวที่อ่าน (หรือจากรูปภาพ)

1.4.3 การตรวจผลงาน คือแบบฝึกหัดในบทเรียนและแบบฝึกหัด

เสริมทักษะที่ครูจัดทำเพิ่มขึ้น ให้ความสำคัญของการคิดและเขียนตัวอักษร, คำศัพท์, ประโยค และเครื่องหมาย วรรคตอน ตลอดจนความสะอาดและเรียบร้อยในการเขียน ความสม่ำเสมอในการส่งงานด้วย

1.4.4 การสอบ ควรได้มีการทดสอบย่อย เพื่อนำลไปแก้ไข

ข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นประจำ ส่วนการสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน, ปลายภาคเรียน และปลายปี ควรสอบให้ครบทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่สอน¹

2. วิชาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้กำหนดไว้ว่า วิชาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต ให้ดำเนินการสอนตามเนื้อหารายละเอียดงานเลือก กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้เพิ่มเติมเนื้อหารายละเอียดงานเลือก กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523² สาระของหลักสูตร กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนี้โดยสังเขปดังนี้

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือครู English is Fun

Book I: A Beginning Course for Thai Students (กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525), หน้า 8-9.

²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521,

พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 343.

2.1 จุดประสงค์ของหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มุ่งสร้างเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ ค่านิยม และนิสัยรักการทำงาน และเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ มีความขยันอดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ พึ่งตนเอง มีวินัย และมุ่งมั่นทำงานให้ได้อย่างสำเร็จตามจุดประสงค์ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รู้จักปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกรประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้จากประสบการณ์ จากกระบวนการ เรียนการสอนตามหลักสูตร ไปใช้เป็นพื้นฐานในการทำงาน และประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้ทั้งจุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กล่าวคือ ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการทำงานที่เป็นพื้นฐานของการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตให้เกิดความสงบสุขทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ให้เข้าใจสภาพปัญหา ความเปลี่ยนแปลง สามารถแสวงหาความรู้รับตัวและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับภาวะของท้องถิ่น บ้านเมืองและโลก ให้นักเรียนมีความขยันอดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ รู้จักพึ่งตนเอง มีวินัย และมุ่งมั่นในการทำงาน ให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานและชื่นชมในผลงานที่ทำให้มีผลดีในการทำงาน ทั้งงานอิสระและที่ทำร่วมกับผู้อื่น เพื่อความเจริญส่วนตนและส่วนรวม ให้อุบัติเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยนิยมชมชอบและสนับสนุนการใช้สินค้าไทย¹

จากจุดประสงค์ทั่วไปทั้ง 6 ประการนั้น ได้กล่าวรวมถึงงานทั้งสาม คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง โดยสรุปว่า เมื่อนักเรียนได้เรียนจบชั้นประถมศึกษาไปแล้ว ควรจะมีความรู้ความสามารถอย่างไรซึ่งในแต่ละงาน ก็จะมีจุดประสงค์เฉพาะ เพื่อจะได้เน้นในการสอนแต่ละงานให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการด้วย ดังนั้น การเรียนการสอนของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จึงต้องเรียนด้วยการปฏิบัติจริง ทำจริง จึงสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ และรู้จักพึ่งตนเอง พร้อมทั้งมีผลดีในการทำงาน ทั้งอิสระและทำงานร่วมกับผู้อื่น หากไม่ฝึกปฏิบัติแล้วนิสัยต่าง ๆ ของการทำงานจะเกิดขึ้นได้เองนั้นยากมาก

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 297.

อีกส่วนหนึ่ง ยังมีงานเลือกเพิ่มเติมเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัดอันเป็นการเพิ่มเติมเสริมต่อ ทักษะ และนิสัยในการทำงาน ในระยะแรกให้เข้มข้นยิ่งขึ้น งานเลือกดังกล่าว ได้แก่งานเลือกแขนงงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานช่างประดิษฐ์ และงานอาชีพอื่น ๆ ดังมีจุดประสงค์ต่อไปนี้ คือ เพื่อส่งเสริมทักษะและวางรากฐานในการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อส่งเสริมพื้นฐานของการทำงาน และประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการฝึกพื้นฐานในการทำงาน โดยเฉพาะการยกระดับช่างของท้องถิ่นให้มีมาตรฐานดีขึ้น เพื่อเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพแรงงานของท้องถิ่น โดยเฉพาะการเกษตรของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ และเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในค่านอาหารโภชนาการ การเลี้ยงดูเด็ก การแต่งกายและอาชีพให้มีมาตรฐานดีขึ้น¹

2.2 โครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีเวลาเรียนร้อยละ 30 ของเวลาเรียนตลอดปี 1,000 ชั่วโมง จึงทำให้มีเวลาสอนของกลุ่มนี้ 300 ชั่วโมง หรือ 900 คาบตลอดปี จากเวลาเรียน 900 คาบ ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 600 คาบ สำหรับงานพื้นฐาน และ 200 คาบ สำหรับงานเลือก

2.2.1 งานพื้นฐาน คืองานที่มุ่งให้นักเรียนทุกคนได้เรียนติดต่อกันมาแล้วตั้งแต่ชั้น ป.1 ได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง ในช่วงชั้น ป. 5-6 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการเรียนในชั้นประถมศึกษา จำเป็นต้องฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงานทั้งสามเพิ่มมากขึ้น โดยได้จัดเวลาสำหรับงานทั้ง 3 ตลอดปี 600 คาบ โดยแบ่งให้งานบ้าน 200 คาบ งานเกษตร 200 คาบ งานประดิษฐ์ และงานช่าง 200 คาบ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 337.

2.2.2 งานเลือก คือ งานที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนเพิ่มเติม

เพื่อสำรวจตนเองว่า มีความสนใจ ความถนัด และความสามารถในเรื่องใด เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพต่อไป มีงานต่าง ๆ อยู่ 5 แขนงงาน คือ

ก. แขนงงานบ้าน มี 3 กลุ่มงาน คือ งานอาหารและโภชนาการ งานเสื้อผ้า และงานการเลี้ยงเด็ก

ข. แขนงงานเกษตร มี 13 กลุ่มงาน คือ การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์เลื้อยคลาน การประมง การทำนา การทำไร่นาสวนผสม และการเกษตรอื่น ๆ

ค. แขนงงานช่าง มี 16 กลุ่มงาน คือ งานเขียนแบบ งานไฟฟ้า งานวิทยุ งานเครื่องยนตร์งานโลหะ งานหนัง งานดักทอ งานสาน งานเครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลัก งานเครื่องเงิน งานพิมพ์ งานไม้ งานปูน งานทาสี และงานตัดเย็บ

ง. แขนงงานช่างประดิษฐ์ มี 5 กลุ่มงาน คือ งานประดิษฐ์ของชำร่วย งานประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ในห้องดิน งานประดิษฐ์ไม้ไผ่ งานดอกไม้ใบตอง และงานประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง

จ. แขนงงานอาชีพอื่น ๆ มี 3 กลุ่มงาน คือ งานชอชขายและบริการ งานเสริมสวยและส่งเสริมความงาม และงานอุตสาหกรรมย่อยในห้องดิน¹

เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เพิ่มเวลาเรียนสำหรับช่วง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 อีกสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง หรือ 200 ชั่วโมงต่อปี ซึ่งเวลา

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, เนื้อหาสาระและเลือกงานเลือกกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด จงเจริญการพิมพ์, 2523), หน้า คำชี้แจง.

ในช่วงนี้เมื่อรวมกับเวลาที่กำหนดไว้เดิม 1,000 ชั่วโมง จะเป็นเวลาที่การสอนใน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 1,200 ชั่วโมงต่อปี สำหรับเวลาที่เพิ่มขึ้น 200 ชั่วโมง หรือ
 600 คาบนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่ง กระทรวงศึกษาธิการที่ วก. 520/2523
 เรื่องให้เพิ่มเติมเวลาเรียนในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ชั้น ป. 5-6
 สั่ง ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2523 สรุปสาระสำคัญได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้
 จัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษและเนื้อหารายละเอียดของงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐาน
 อาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนสภาพเศรษฐกิจ
 สังคมของประเทศ และความเหมาะสมด้านต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เพิ่มเวลา
 เรียนในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 อีกสัปดาห์ละ
 5 ชั่วโมง เมื่อรวมเวลาเรียนแล้วต้องมีเวลาเรียน 1,200 ชั่วโมงใน 1 ปีการศึกษา
 เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาได้เลือกสอนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวันหรือสอนวิชา
 อาชีพเกี่ยวกับการดำรงชีวิต อย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามสภาพความถนัดของนักเรียนและ
 ความความสนใจความเหมาะสมของท้องถิ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นไป สำหรับ
 วิชาอาชีพเกี่ยวกับการดำรงชีวิต ให้สอนตามเนื้อหารายละเอียดของงานเลือกในกลุ่ม
 การงานและพื้นฐานอาชีพชั้น ป. 5-6 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศไว้เมื่อ
 วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2523¹

2.3 การสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จากแนวการใช้หลักสูตร
 ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้เสนอแนวทางในการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐาน
 อาชีพไว้ดังนี้

2.3.1 สอนให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่วก. 520/2523 เรื่อง
ให้เพิ่มเวลาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้น ป.5-6 ลงวันที่ 28
กุมภาพันธ์ 2523

ลักษณะนิสัย และทำงานตามขั้นตอนเป็น โดยก่อนที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงนั้น ควรให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องที่จะปฏิบัติเสียก่อน กล่าวคือ จะต้องสอนทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติควบคู่กันไป

2.3.2. สอนให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ เทคนิคและวิธีการที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้มีลักษณะดังกล่าวมีอยู่หลายวิธี เช่น การสอนให้ศึกษา ค้นคว้า อภิปราย ทำงานเป็นกลุ่ม การสาธิต การสอนโดยใช้ใบงาน เป็นต้น ผู้สอนควรนำมาใช้ประกอบกันตามความเหมาะสม

2.3.2 สอนโดยเน้นกระบวนการทำงานเท่า ๆ กับผลงาน การที่จะให้การเรียนการสอน เป็นการฝึกทักษะและลักษณะนิสัยในการทำงานนั้น ผู้สอนจะต้องสังเกตการปฏิบัติงาน ของผู้เรียนตั้งแต่เริ่มต้นทำงานไปจนทำงานสำเร็จ มีโชติแต่ผลงานชั้นสุดท้ายอย่างเดียว

2.3.4. การประเมินผล และวัดผลการเรียนการสอนกลุ่มทำงาน เป็น การวัดพฤติกรรมของผู้เรียนได้ปฏิบัติตามแผนการสอน ซึ่งมีจุดประสงค์บ่งไว้แล้ว การประเมินผลและวัดผล ควรกระทำทุกขั้นตอน เช่น การสังเกตการปฏิบัติงานในคานต่าง ๆ (สังเกตลักษณะนิสัยความสามารถในการทำงาน และเจตคติที่มีต่องาน) การตรวจผลงาน และวัดความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นต้น¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 163.

การใช้หลักสูตร กลุ่มประสบการณ์พิเศษ

ในการใช้หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 นั้น ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ตามขอบเขตการวิจัย 8 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การบริการเอกสารหลักสูตรและสื่อ การเรียน การประเมินผลการเรียน การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การใช้อาคารสถานที่และแหล่งวิทยาการ และการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ซึ่งจะกล่าว โดยละเอียดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งของการใช้หลักสูตร ไม่ว่าจะ หลักสูตรจะกี่เลิศสักเพียงใดก็ตาม หากผู้ใช้หลักสูตรประสบความล้มเหลวในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่สามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้แล้ว ย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของการใช้หลักสูตร ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนบุคคลที่มีบทบาทที่สำคัญที่สุด ก็ได้แก่ครูผู้สอนนั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นคนสำคัญในการใช้หลักสูตร ดังที่มีคนกล่าวไว้ว่า ครูคือผู้นำนักเรียนไปสู่จุดหมายปลายทางของการศึกษา ครูจะต้องมีหลักสูตรและรู้จักใช้หลักสูตรให้เป็นเครื่องมือชี้บอกแนวทาง หรือทิศทางที่ทองการจะไปถึง เมื่อครูได้ทราบแนวทางหรือทิศทางแล้ว ครูจำเป็นต้องเตรียมการสอนให้สัมพันธ์กับหลักสูตร¹ ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ 3 ประการ คือ การนำกำหนดการสอนและตารางสอน การเตรียมการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

¹ องค์การ อินทรมพรมย์, "แนวทางในการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบัน," เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 6-10, หน้า 78.

1. การกำหนดการสอนและการวางแผน การนำหลักสูตร ไปใช้นั้นเป็น การนำจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรมาปฏิบัติ ในหลักสูตร ได้กล่าว ถึงสิ่งเหล่านี้ไว้อย่างกว้าง ๆ และมีลักษณะยืดหยุ่นได้ ดังนั้น ครูจึงจะต้องแปรรูป หลักสูตรให้เป็นแผนการสอน และจัดเป็นกิจกรรมการเรียนให้แก่นักเรียน โดยปรับปรุง ให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและความเป็นจริงของเด็กนักเรียน ในแต่ละท้องถิ่น¹ ด้วยเหตุ นี้ ครูจึงต้องกำหนดการสอนและการวางแผนขึ้น เพื่อจัดแบ่งเนื้อหาที่จะสอนทั้งหมดให้ ครบ ซึ่งกำหนดการสอนและการวางแผนจะช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่า จะต้องสอนเนื้อหา ไหนมากน้อยเพียงใด และสอนเมื่อใด คำว่า "กำหนดการสอน" นั้น คือการกำหนด เนื้อหาสาระในแผนการสอนและคู่มือครูที่จะสอนตลอดปีว่า เรื่องใด ตอนใด กิจกรรมใด ต้องสอนก่อนหลัง ใช้เวลาแต่ละเรื่องมากน้อยเท่าใด เพื่อจัดการเรียนการสอนให้ ครบถ้วนตามหลักสูตร² ส่วน "การวางแผน" นั้น หมายถึง การกำหนดช่วงเวลาที่จะสอน เนื้อหากิจกรรมของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ในแต่ละวัน ให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ครูจะต้อง สอนอะไรในแต่ละช่วงเวลาบ้าง ในการจัดทำกำหนดการสอนและการวางแผน ควร คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 การเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ไม่ควรใช้ช่วงเวลาเท่ากัน ควรแตกต่างกัน ไปตามระดับความยากง่ายของเนื้อหาสาระนั้น ๆ

1.2 การจัดช่วงเวลาการเรียนรู้ให้นักเรียนประกอบกิจกรรมอย่างใด อย่างหนึ่งควรให้สอดคล้องกับช่วงความสนใจของผู้เรียน ตามหลักจิตวิทยาเด็กในระดับ ประถมศึกษาจะมีช่วงความสนใจประมาณ 10-20 นาที จึงต้องจัดเวลาเรียนเป็นคาบ ๆ ละ 20 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ด้วย

1.3 ควรจัดช่วงเวลา เพื่อเปิดโอกาสให้ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนได้ หลายแบบ ซึ่งครูจะต้องพิจารณาจัดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและเป็นไปตามช่วง ความสนใจของเด็กดังกล่าวด้วย

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 82.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 13.

1.4 ควรจัดช่วงเวลา เพื่อเปิดโอกาสให้มีการฝึกเนื้อหาสาระประเภททักษะหลายช่วงเพราะการฝึกบ่อย ๆ จะทำให้ทักษะพัฒนาอย่างรวดเร็ว¹

2. การเตรียมการสอน การเตรียมการสอน คือการที่ครูวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะสอนเรื่องอะไร จะใช้เวลามากเท่าใด จะมีกิจกรรมอะไรในการสอน เรื่องนั้น ๆ จะต้องใช้สื่อการเรียนอะไรบ้าง เมื่อครูได้กำหนดแผนงานแล้ว ก็จัดเตรียมตัวครูและนักเรียนให้พร้อมสำหรับการเรียนในเรื่องนั้น ๆ² การเตรียมการสอนของครู จะทำให้ครูได้ทราบล่วงหน้าว่าจะให้เด็กเรียนรู้อะไร จะใช้วิธีการใดบ้าง วิธีการใดจะให้ผลต่อเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด นอกจากนั้น ยังจะต้องคิดตามผลด้วยว่า ที่ได้ปฏิบัติไปนั้น ใช้ได้ผลหรือไม่เพียงใด ถ้าหากว่าไม่ได้ผลตามที่กำหนดไว้จะแก้ไขปรับปรุงอย่างไร การเตรียมการสอนของครูผู้นั้นมี 2 ลักษณะ กล่าวคือ

2.1 การเตรียมการสอนในระยะยาว ได้แก่การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร จะต้องเข้าใจจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อให้รู้ว่าสอนอะไรให้แก่เด็ก และสอนไปทำไม จะสอนเด็กให้เป็นคนในลักษณะใด นอกจากจะศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตรแล้ว ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน ตลอดจนสื่อการเรียนอื่น ๆ รวมทั้งการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน ตลอดจนการใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ ตามหลักสูตรด้วย

2.2 การเตรียมการสอนในระยะสั้น เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อที่จะสอนในแต่ละวันตามที่กำหนดไว้ในตารางสอน โดยมีขั้นตอนในการเตรียมดังนี้

2.2.1 จะต้องดูกำหนดการสอนและตารางสอนก่อนว่าเรื่องที่จะสอนต่อไปคืออะไร ใช้เวลากี่คาบ แล้วจึงไปดูแผนการสอนหรือคู่มือครู เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความคิดรวบยอดทั้งหมดของบทหรือเรื่องนั้น จุดประสงค์ทั้งหมดของบท เนื้อหา และรายละเอียดกิจกรรมการเรียนทั้งหมด สื่อการเรียนทั้งหมดของแต่ละเรื่อง ตลอดจนทั้ง

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

² องค์การ อินทรมพรมย์, "แนวทางในการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบัน," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการประถมศึกษา หน่วยที่ 6-10, หน้า 91.

การวัดผลหรือการประเมินผล

2.2.2 ครูจะต้องเตรียมที่จะสอนในแต่ละครั้งหลังจากกำหนดการสอน ตารางสอนและรายละเอียดของแผนการสอนหรือคู่มือครูที่จะสอนในแต่ละวันแล้ว โดยการศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติม ตลอดจนกิจกรรมที่จะต้องใช้แต่ละกิจกรรม

2.2.3 ในกรณีที่ใช้คู่มือครู หนังสือเรียน และแบบฝึกหัดค้ำยัน ครูจะต้องใช้เอกสารทั้งหมดให้ได้ตามหลักสูตรกำหนด โดยเตรียมการดังนี้ คือ

ก. ต้องศึกษาแผนการสอนและคู่มือว่าจะต้องดำเนินการขั้นตอนในการสอนอย่างไร เพราะในแผนการสอนและคู่มือครู จะบอกกิจกรรมการเรียน แต่ละบทไว้อย่างละเอียด

ข. ต้องศึกษาหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดว่ามีลักษณะอย่างไร แต่ละบทเรียนพอจะมีหนังสืออ่านประกอบหรือไม่ จะเตรียมหรือหามาได้อย่างไร หรือจะใช้กิจกรรมอะไรแทน¹

เมื่อครูได้เตรียมการสอนสำหรับตนเองแล้วครูก็จะต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผน² เช่นครูจะสอนเรื่องการเตรียมแปลงสำหรับปลูกผักกาด และต้องการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วย ครูจะต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมต่อการเตรียมแปลงสำหรับปลูกผักกาด เช่น กำขมิบ ใหนักเรียนเอาจอบ เสียม พันธุ์ผัก บัว ฯลฯ มาให้พร้อม เป็นต้น

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในบทเรียนหรือเรื่องใด ๆ ก็ตาม ถ้าต้องการให้นักเรียนนั้นมีแรงจูงใจมากพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ใครู้และเกิดการ เรียนรู้ที่มีความหมายที่แท้จริงสำหรับผู้เรียน

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 43.

²องค์การ อินทรมพรย์, "แนวทางในการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบัน" เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการศึกษา หน่วยที่ 6-10, หน้า 82.

แล้วกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นควรประกอบด้วยส่วนของกิจกรรมอย่างน้อยสามส่วนคือ กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมการเรียน และกิจกรรมสรุปบทเรียนซึ่งเป็นการสร้าง ปัญหาหรือสร้างแนวเชื่อมโยงกับบทเรียนใหม่ ท่อไปด้วย โดยทั่วไปแล้วกิจกรรมทั้ง สามส่วนนี้ควรมีเวลาในการกระทำเป็นอัตราส่วน 1:3:1 กล่าวคือ ควรมีเวลา กระทำกิจกรรมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหนึ่ง ส่วนของเวลาทั้งหมด มีเวลาในการทำ กิจกรรมการเรียน การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่จะ เรียนสามส่วนของเวลาทั้งหมด และมีเวลาในการกระทำกิจกรรมสรุปและเชื่อมโยง บทเรียนอีกหนึ่งส่วนของเวลาทั้งหมด แต่ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะของบทเรียนหนึ่ง อาจจะ พิจารณายืดหยุ่นให้เหมาะสมแต่ละสถานการณ์ได้¹ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

3.1 การสอนที่ถือครูเป็นศูนย์กลางของความสนใจ การสอนแบบนี้ครู เป็นผู้กำหนดเป็นผู้ให้ หรือเป็นผู้บอกความรู้แก่นักเรียน โดยตรงเสียส่วนมาก ครูเป็นผู้ นำเข้าสู่บทเรียนซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนมองเห็นคุณค่า เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะให้เรียน ทำให้เกิดความสนใจและตั้งใจจะเรียนต่อไป ครูเป็นผู้รวบรวมและเสนอความรู้หรือ ข้อมูลแก่ผู้เรียน ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนขณะเสนอข้อมูล และควบคุมการ เรียนรู้ของผู้เรียนทุกระยะของการเรียนการสอน ส่วนผู้เรียนจะต้องรับรู้ในสิ่งที่ครู เสนอนำมาคิดพิจารณาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของตนแล้วสรุปเป็นความรู้ความเข้าใจ ส่วนตนต่อไป² การสอนที่ถือครูเป็นศูนย์กลางของความสนใจดังกล่าวได้แก่การบรรยาย การใช้คำถาม การสาธิต ฯลฯ³

¹ เรื่องเดียวกัน.

² นิคม ทาแดง และชัยยงค์ พรหมวงศ์, "การเขียนการสอนประถมศึกษา (2)" เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 1-5 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเท็ด โปรดักชั่น, 2524), หน้า 267.

³ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 47.

3.2 การสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของความสนใจ การสอนแบบนี้ ครูมีบทบาทหลักในการเตรียมสิ่งแวดล้อม สร้างสถานการณ์ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ ให้ดึงดูดความสนใจ ก่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง และดำเนินไปในทิศทางที่ครูตั้งวัตถุประสงค์เอาไว้¹ ในการสอนแบบนี้ครูผู้สอนจึงมีฐานะเป็นผู้กำกับนักเรียนเป็นผู้แสดง ลักษณะการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของความสนใจนั้นได้แก่การใช้หนังสือเรียน การมอบหมายงานให้ทำหรือค้นคว้าด้วยตนเอง การให้ทำแบบฝึกหัดหรือให้การบ้าน การอภิปรายกลุ่ม การให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง การศึกษานอกสถานที่และการทดลอง²

การสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริม คือการสอนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า หรือเพื่อสอนนักเรียนที่มีข้อบกพร่องในทางการเรียน³ ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนมีหน้าที่จะต้องทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ จุดประสงค์ใดที่ประเมินแล้วยังไม่บรรลุก็เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องจัดสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์นั้น ๆ นั่นคือเราปรารถนาต้องการให้นักเรียนทุกคนได้บรรลุจุดประสงค์หรือมากที่สุดเท่าที่นักเรียนมีความสามารถ การที่เรามีความคิดเช่นนี้ก็เพราะเชื่อว่านักเรียนร้อยละ 80 สามารถจะเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ได้ ถ้าผู้สอนได้มีการจูงใจผู้เรียน ได้ใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธี

¹นิคม ทาแกง และชัยยงค์ พรหมวงศ์, "การเรียนการสอนประถมศึกษา (2)" เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 1-5, หน้า 267.

²กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 47.

³กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย, 2524), หน้า 83.

ได้ให้เวลาเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน และการเรียนการสอนก็เป็นไปตามลำดับขั้นของการเรียนรู้ แต่เนื่องจากผู้สอนบางคนไม่สามารถจะปฏิบัติดังกล่าวได้ ทำให้มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยไม่สามารถจะบรรลุตามจุดประสงค์ได้ ดังนั้นการสอนซ่อมเสริมจึงมีความจำเป็น ซึ่งเป็นกรให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้มีเวลาเรียนเพิ่มขึ้น ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เข้าใจขึ้นจนสามารถบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

การสอนซ่อมเสริมต้องเป็นการสอนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ขจัดข้อเสียหรือข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนตลอดจนการ เรียนที่ไม่ถูกต้องให้หมดไป เพื่อซ่อมให้ดีขึ้น มีหลักการสำคัญคือก่อนดำเนินการสอนซ่อมเสริมครูต้องศึกษาหาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้นักเรียนเรียนอ่อน อาจใช้ช่วงเวลาต่าง ๆ ในการสอนได้ เช่นเวลาเช้าก่อนเข้าเรียน ตอนพักกลางวัน หลังเลิกเรียน หรืออาจแทรกลงไปในขณะที่ปฏิบัติการสอนตามปกติก็ได้ ในการสอนควรใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ซึ่งไม่ซ้ำกับวิธีเดิมที่เคยใช้สอนมาแล้ว และควรมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอหลังจากได้ดำเนินการสอนซ่อมเสริมไปแล้ว¹

สำหรับเทคนิควิธีที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมนักเรียนมีหลายวิธี ทั้งขึ้นอยู่กับสภาพของโรงเรียนว่าจะใช้เทคนิควิธีใดที่เหมาะสมหรืออาจจะเลือกหลาย ๆ เทคนิควิธีก็ได้ เช่น

1. นักเรียนสอนกันเอง อาจจะคัดเลือกนักเรียนเก่งช่วยสอนนักเรียนที่ยังไม่บรรลุจุดประสงค์ โดยให้ช่วยสอนตัวต่อตัวหรือสอนเป็นกลุ่มย่อย ข้อดีของการที่ให้นักเรียนสอนกันเองก็คือ นักเรียนใช้ภาษาแบบเดียวกัน ดังนั้น การถ่ายทอดความรู้ก็คือ การใช้ถ้อยคำอธิบายที่ดี ย่อมจะทำให้เข้าใจง่ายกว่าภาษาที่ครูใช้ และทั้งยังทำให้

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521, หน้า 27 - 28.

ผู้ช่วยสอนสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น เพราะต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น การคัดเลือกผู้ช่วยสอนนอกจากจะเลือกนักเรียนเก่งในชั้นเดียวกันแล้ว อาจจะใช้นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นสูงกว่าที่ยอมจะทำให้

2. การสอนแบบตัวต่อตัว การสอนซ่อมเสริมแบบตัวต่อตัว ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนเป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะผู้สอนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำหรือวิธีการได้เหมาะสมกับนักเรียน สามารถจะชักจูงความสนใจของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด และสามารถสอนได้ตรงตามที่นักเรียนกำลังมีปัญหา ผู้สอนนอกจากจะเป็นครูประจำชั้นหรือประจำวิชาแล้ว ถ้าหากใช้ครูคนอื่น ๆ ได้ก็ยิ่งดี เพราะผู้สอนจะได้ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียนในแนวใหม่

3. การสอนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อความสะดวกควรจัดนักเรียนที่มีปัญหาเหมือน ๆ กันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน กลุ่มหนึ่งประมาณ 2-3 คน ผู้สอนอาจจะใช้วิธีการสอนและให้งานสลับหมุนเวียนกันไปทีละกลุ่ม ข้อดีนักเรียนแต่ละกลุ่มจะช่วยกันแก้ปัญหาความเข้าใจในบทเรียนซึ่งกันและกัน ร่วมมือซึ่งกันและกัน ไม่ทำให้ใครมีความรู้สึกว่ามีปมค้อยหรือปมเค้น ผู้สอนนอกจากจะใช้ครูที่สอนประจำแล้ว ก็อาจจะเปลี่ยนให้ผู้อื่นสอนแทนหรือหมุนเวียนกันก็ได้

4. แบบเรียนสำเร็จรูป ในกรณีที่ผู้สอนพบว่านักเรียนมีปัญหาการเรียนในบางเรื่อง ก็อาจจะใช้แบบเรียนสำเร็จรูปแบบงายไม่ซับซ้อนเป็นสื่อในการเรียน โดยนักเรียนแต่ละคนจะต้องอ่าน ทำแบบฝึกหัด และตรวจคำตอบของตนเองในแบบฝึกหัดสำเร็จรูปนั้น

5. สมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง ลักษณะของสมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเองคล้ายแบบเรียนสำเร็จรูป เพราะเริ่มต้นด้วยการให้บทเรียน แล้วให้แบบฝึกหัดต่อจากนั้นจึงเฉลยคำตอบ ลักษณะที่แตกต่างกันก็คือ สมุดแบบฝึกหัดมีแบบฝึกหัดมากกว่าแบบเรียนสำเร็จรูป เพราะมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกหัดเป็นการฝึกทักษะ

ให้มากยิ่งขึ้น¹

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรคือ การจัดการดำเนินกิจกรรมซึ่งนักเรียน นักศึกษา หรือสถาบันทางการศึกษาจัดทำขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้ ให้โอกาสแสดงความสามารถ ไม่มีการให้หน่วยกิต ต้องจัดหาเงินเพื่อการ ดำเนินการเอง และอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันศึกษา² หรืออาจกล่าวได้อีก นัยหนึ่งว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรคือกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนตามปกติ เพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้ต่าง ๆ ทั้งที่สืบเนื่องกับหลักสูตรและที่ไม่สืบเนื่องแต่โรงเรียนมี จุดมุ่งหมายในการจัดเพื่อที่จะให้เกิดการพัฒนาเด็ก โดยสอดคล้องกับความมุ่งหมายของ การศึกษา³ ในการจัดการเรียนการสอนถ้าจะให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ครูควร เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ หรือโดยการแสวงหาประสบการณ์ด้วยตนเอง วิธีที่ดีที่สุดและได้ผลวิธีหนึ่งคือการให้ นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวอาจแบ่งออกได้สองลักษณะคือ กิจกรรมในหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั่นเอง กิจกรรมในหลักสูตรเป็นกิจกรรม ที่มีส่วนสัมพันธ์กับบทเรียนในหลักสูตร มักจะจัดทำในห้องเรียน และในเวลาเรียน โดย ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และมีครูผู้สอนในวิชานั้นเป็นผู้ดูแลให้ คำแนะนำ และปรึกษา ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยม ศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2523), หน้า 104-105.

² Carter V. Good, Dictionary of Education (New York: McGraw-Hill Book Co., 1945), p. 7.

³ ชาญ แสวงศักดิ์, "ข้อคิดเห็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร," วิทยายารย (10 ธันวาคม 2513): 3.

นอกเหนือไปจากกิจกรรมในหลักสูตร และจะจัดขึ้นนอกเหนือจากเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ไม่มีการบังคับให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วม แต่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมในกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยให้การเรียนการสอนในหลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้มีความสำคัญ และจำเป็นที่จะจัดให้แก่ นักเรียนเป็นอย่างยิ่ง นักการศึกษาหลายท่านมีความเห็นสอดคล้องกับคำกล่าวดังกล่าว เช่น อันรูห์ (Unruh) กล่าวว่าการเสริมหลักสูตรสามารถช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ที่ดีที่สุดตามจุดหมายของหลักสูตรซึ่งเน้นการปรับตัวของนักเรียน เพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และนอกจากนั้นยังสามารถให้บทเรียนอันมีค่าแก่ชีวิตของเด็กด้วย¹ ทอมสกินส์ (Tomskins) ได้เสนอความคิดเห็นคล้าย ๆ กับอันรูห์ โดยกล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นประสบการณ์ที่ดี เป็นส่วนเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อให้เด็กได้งอกงามทุกด้าน ค่าเงินชีวิตเป็นพลเมืองดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี² ส่วนเบลท์... เคลาสไมเออร์ (Blount and Klausmier) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยให้ นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความเป็นผู้นำ รู้จักเคารพและนับถือผู้อื่น และตนเอง มีสุขภาพดี มีความสุข มีทักษะในการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย มีอารมณ์ที่มั่นคง

¹Glenys G. Unruh and William M. Alexander, Innovation in Secondary Education (New York: Holt Rinehart and Winston, 1970), p. 59.

²Ellsworth Tomskins, Extra Class Activities for All Pupils (Washington: Federal Security Agency, Office of Education, 1950), p. 119.

สร้างค่านิยมที่เหมาะสม สร้างสัมพันธภาพกับคนในวัยเดียวกันหรือวัยแก่กว่าได้ อีกทั้งช่วยให้ได้มีโอกาสร่วมทำงานกับเพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์ และบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนและสามารถที่จะทำงานได้อย่างมีความสุข¹ จากความคิดเห็นของนักการศึกษาต่างกล่าวยอมรับแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นในโรงเรียนเพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้การศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น

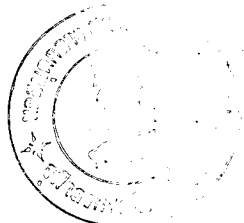
การบริการเอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียน

ในการดำเนินการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้นั้นมีปัจจัยสำคัญ 2 ประเภทคือ เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียน² โรงเรียนต้องจัดให้มีเอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนที่จำเป็นไว้อย่างพร้อมเพียง เพื่อบริการแก่ครูหรือบุคคลากรที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาและใช้เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีระบบการผลิต เก็บ บำรุงรักษา หรือบริการเป็นอย่างดี อาจดำเนินงานในลักษณะศูนย์วิชาการซึ่งอาจเป็นศูนย์วิชาการระดับ โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนก็ได้ ศูนย์วิชาการดังกล่าวจะเป็นที่รวมของเอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ เพื่อบริการแก่ครูหรือบุคคลากรที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นต้องนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. เอกสารหลักสูตร คือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องของหลักสูตร

¹Nathan S. Blount and Herbert J. Klausmier, Teaching in Secondary Schools (New York: Harper and Row Publishers, 1968), p. 120.

²กระทรวงศึกษาธิการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 29.

ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521¹ สำหรับเอกสารหลักสูตรที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ มีดังต่อไปนี้

1.1 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คือเอกสารแม่บท ที่เป็นเครื่องชี้บอกแนวทางในการจัดการศึกษาว่าจัดอย่างไร และมีทิศทางไปทางไหน

1.2 คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ประกอบด้วย 2 ตอน ในตอนแรก เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ส่วนตอนที่สองจะว่าด้วยเรื่องการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร

1.3 แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กล่าวถึงความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียน กำหนดการสอนและตารางสอน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสอนเป็นรายกลุ่ม การจัดบรรยากาศในโรงเรียน การประเมินผลการเรียนและบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

1.4 แผนการสอน กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ (งานเลือกในชั้น ประถมปีที่ 5-6) แบ่งออกเป็นแผนงานบ้าน แผนงานเกษตร แผนงานช่าง แผนงานช่างประดิษฐ์ และแผนงานอาชีพอื่น ๆ ในแต่ละแผนงได้มีคำชี้แจงการใช้ อย่างละเอียด ลักษณะของแผนการสอนงานเลือกเป็นทั้งแผนการสอนและคู่มือครูไปในตัว คือในแผนการสอนแต่ละเรื่องจะมีตัวแผนที่เสนอแนวทางในการสอนให้แก่ครู และมีใบงานซึ่งแสดงขั้นตอนในการทำงานแต่ละงานไว้พร้อมทั้งมีใบความรู้ซึ่งเป็นรายละเอียดของเนื้อหาแต่ละเรื่องที่จะสอนซึ่งจะช่วยให้ครูได้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

1.5 หนังสือเรียน English is Fun มีทั้งหมด 4 เล่ม สองเล่มแรกสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่วน 2 เล่มหลังสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละบทเรียนจะแบ่งออกเป็นตอน ๆ ประมาณ 3-4 ตอน ได้แก่การฟังและการพูด การอ่านคึกและจับคู่อักษรตัวพิมพ์ใหญ่และเล็ก การอ่านในใจ และการเขียน

¹ องค์การ อินทรมัธยม, "แนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบัน" เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา เล่มที่ 2 หน่วยที่ 6-10, หน้า 74.

1.6 หนังสือคู่มือครู English is Fun เป็นหนังสือที่ครูใช้เป็นคู่มือในการดำเนินการสอน จะมีหนังสือเรียนของนักเรียนอยู่ในหนังสือคู่มือครูด้วย โดยมีหนังสือเรียนและคู่มือครูบทกอบท คู่มือครูในแต่ละบทมีความมุ่งหมายที่จะอธิบายจุดประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมที่มีอยู่ในบทเรียนรวมทั้งแนะนำกิจกรรมเสริมที่จำเป็นในบทนั้น ๓ นอกจากนี้ยังมีการแบ่งเนื้อหาของบท เรียงเพื่อความสะดวกในการที่ครูจะใช้เตรียมการสอน

2. สื่อการเรียน สื่อการเรียนหมายถึงวัสดุ ทรัพยากร อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประเภทถาวรและสิ้นเปลืองที่จำเป็นต้องใช้ปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ¹ จึงถือได้ว่าสื่อการเรียนเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนและครู เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องได้แจ่มแจ้งชัดเจนขึ้น² โดยปกติ เมื่อกล่าวถึงสื่อการเรียนมักจะคลุมไปถึง 3 รูปแบบ คือประเภทวัสดุ เช่น ชอล์ค ภาพยนตร์ เทปเสียง ประเภทอุปกรณ์ เช่นกระดานดำ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง และประเภทวิธีการ เช่น เกม การทดลอง การประชุมกลุ่ม³ เป็นต้น แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงสื่อการเรียนที่เป็นประเภทวัสดุและอุปกรณ์เท่านั้น

2.1 สื่อการเรียนประเภทวัสดุ หมายถึงสื่อการเรียนที่เป็นวัสดุสิ้นเปลืองใช้แล้วหมดไป หรือผู้ฟังได้ง่าย อาจจำแนกออกได้เป็น 2 พวกใหญ่ ๆ คือ

2.1.1 วัสดุที่มีผู้จัดทำจำหน่าย ได้แก่ วัสดุสำเร็จรูปที่จัดทำขึ้นเพื่อจำหน่าย

¹กระทรวงศึกษาธิการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 33.

²กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 18.

³ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "สื่อการสอนกับเด็กประถมศึกษา" เอกสารการศึกษาค้นคว้าสื่อการสอนระดับประถมศึกษา: เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-7 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2525), หน้า 32.

เช่น สิ่งพิมพ์ ภาพชุด แผนภูมิหรือแผนภาพ ใสศักรหรือฟิล์มสักริป ภาพยนตร์ หรือ เทป โทรทัศน์ เทปเสียงประกอบคำบรรยาย ฯลฯ¹

2.1.2 วัสดุที่ครูจัดทำหรือหามาเอง ได้แก่ วัสดุที่ครูสามารถหาได้ในท้องถิ่น หรือที่ครูผลิตขึ้นเอง เช่น กดองไม้ขีดไฟ เมล็ดพืช พันธุ์ไม้ การทำนาฬิกาจากฝากระป๋องสี ทำตุ๊กตจากเมล็ดพืชบางประเภท เป็นต้น²

2.2 สื่อการเรียนประเภทอุปกรณ์ หมายถึง สื่อประเภทเครื่องมือที่ครูนำไปใช้ในการสอน ซึ่งรวมเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอนโดยตรง เช่น ของจริง หรือหุ่นจำลองต่าง ๆ และเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับเล่นวัสดุ เช่น เครื่องฉายทั้งหลาย เป็นต้น แบ่งออกได้ดังนี้

2.2.1 อุปกรณ์ประเภทเครื่องเสียง คือ เครื่องมือที่ใช้ในการขยายเสียง บันทึกเสียง หรือเล่นกับเสียงที่บันทึกไว้แล้วทั้งที่เป็นเครื่องตองโซไฟฟ้า เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุ และที่ไม่ตองโซไฟฟ้า เช่น เครื่องโทรโข่ง เป็นต้น

2.2.2 อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย คือ เครื่องที่ใช้ฉายวัสดุประเภทฟิล์มหรือแผ่นใส เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ และเครื่องฉายภาพขามที่รีระ เป็นต้น

2.2.3 อุปกรณ์ที่ไม่เกี่ยวกับการให้เสียงหรือให้ภาพ เช่น กระดานคำ ขาค้างภาพพลิก เป็นต้น³

ในการใช้สื่อการเรียนให้คุ้มค่าที่สุดและได้รับผลตามความมุ่งหมายของการสอนนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ ต้องรู้จักเลือกสื่อการเรียนที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก ตรงกับเนื้อหาบทเรียน อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และพร้อมที่จะใช้ได้ทันที ในการใช้ของจริงจึงหวัะในการใช้ และควรใช้สื่อการเรียนให้เป็นเครื่องช่วยสอน

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 32-33.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 33.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 34-37.

จริง ๆ¹

การประเมินผลการเรียน

การประเมินผล เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากการสอน คือสอนแล้วสอบ สอบแล้วสอน นั่นคือก่อนสอนมีการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้น เมื่อลงมือสอนไปแล้วก็มีการประเมินความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลาอีกกว่าเด็กมีความรู้ความสามารถตรงตามที่สอนไปแล้วหรือไม่เพียงใด เมื่อทราบผลแล้วก็จัดการปรับปรุงการเรียนการสอนอีก เมื่อคิดว่าปรับปรุงจนได้ที่ดีและสมควรแก่เวลาแล้วก็มีการวัดผลประเมินผลครั้งสุดท้ายอีกทีหนึ่ง และคำนวณคะแนนอยู่ในลักษณะนี้เรื่อยไปจนกว่าจะมีการเรียนการสอนอยู่² การประเมินผลการเรียนควรคำนึงถึงหลักการต่าง ๆ กล่าวคือ ครูต้องมีข้อมูลหลาย ๆ อย่างและได้จากการวัดผลหลาย ๆ ครั้งเท่าที่จะทำได้และเหมาะสม ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมบางอย่างต้องใช้ข้อมูลหลายแง่มุมซึ่งจะทำให้การประเมินผลมีความเที่ยงตรง ดังนั้นจึงไม่ควรใช้ข้อมูลเพียงอย่างเดียวมาพิจารณาถึงความเห็น และในการประเมินผลนั้น ควรกระทำเป็นระยะ ๆ ทุกชั้นตอนของการเรียน เพื่อให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องของการเรียนการสอนอย่างได้ผลและสะดวก³

การประเมินผลการเรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นั้นคงมีการประเมินเพื่อดูว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการสอนนั้นเพียงใด เช่นผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการสวนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5, หน้า 81-82.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 64.

³ ไกวิท ปรวาลพดกัม และคณะ, การประเมินผลแนวใหม่: คู่มือสำหรับครูประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร; ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเกษฯ, 2522), หน้า 16-18.

มีวินัย และนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ เป็นต้น ถ้าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมน้อยหรือไม่เปลี่ยนแปลงเลย ผู้สอนควรจะทำอย่างไร ดังนั้นการประเมินผลการเรียน จึงมีได้เน้นการสอนเพื่อสอบ แต่ต้องการให้ผู้สอนประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดปีมากกว่า นั่นคือ ผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียน เรียนในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์และเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปในแนวทางที่หลักสูตรพึงประสงค์นั่นเอง ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดวิธีการประเมินผลไว้ 2 วิธี คือ

1. ประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน หมายถึงการประเมินผลการเรียนที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียน หรือปรับปรุงการสอนของครู การประเมินผลตามความหมายนี้ ครอบคลุมไปถึง
 - 1.1 การตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน แล้วประเมินผลการตรวจสอบนั้นออกมาว่า ควรจะปฏิบัติกับนักเรียนเหล่านั้นอย่างไรก่อนที่จะลงมือสอน หรือจะวางแผนการสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด
 - 1.2 การประเมินว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ เพียงไร แล้วนำผลการประเมินมาพิจารณาว่า จะปรับปรุงการเรียนของนักเรียนอย่างไร หรือปรับปรุงการสอนของครูอย่างไร นักเรียนจึงจะเข้าใจเป็นต้น
 - 1.3 การประเมินผลปลายภาคเรียน โดยสอบตามวิชาหรือกลุ่มวิชา เพื่อสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละภาคเรียน ให้นักเรียนได้ทราบผลการเรียนแล้วจะได้นำไปพิจารณาปรับปรุงตนเอง หรือเพื่อครูพิจารณาแผนการสอนที่ได้ทำมาแล้ว ในช่วงหนึ่งภาคเรียน ว่าบกพร่องอะไร จะแก้ไขอย่างไร
2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน หมายถึงการประเมินผลการเรียนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินผลการเรียน การประเมินผลตามความหมายนี้ ครอบคลุมถึงการประเมินผล 2 อย่าง คือ
 - 2.1 การประเมินการผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นส่วนรวมว่า ผ่านทั้งสิ้นประมาณเท่าใด ก็ข้อ ก็จุดประสงค์

2.2 การประเมินผลปลายปี โดยประเมินผลเป็นส่วนรวมว่า เมื่อได้สอนมาถึงสิ้นปีการศึกษาแล้ว นักเรียนมีความรู้ความสามารถเป็นส่วนรวมในแต่ละวิชาหรือกลุ่มวิชา เพียงใด ซึ่งจะเสนอผลการเรียนของนักเรียนออกมาเป็นระดับผลการเรียน คือ 0 1 2 3 4 ทั้งนี้เพื่อนำเอาผลการประเมินทั้งสองประการนี้ไปประกอบการพิจารณาตัดสินผลการเรียนของนักเรียนต่อไป¹

การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

1. การนิเทศ คือความพยายามอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษาที่มีคุณภาพทั้งด้านการเรียนการสอน² หรืออีกนัยหนึ่ง การนิเทศเป็นการแนะนำซึ่งกันและกัน วางแผนร่วมกัน ปรึกษาหารือกันและกัน เพื่อหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น³ การนิเทศอาจเป็นไปในรูปแบบศึกษานิเทศก์จากกรมเจ้าสังกัดของโรงเรียนไปให้การนิเทศ และโรงเรียนนิเทศกันเอง คือผู้บริหาร โรงเรียนผู้ทำหน้าที่ทางวิชาการทำการนิเทศ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมาย การนิเทศแบบนี้เรียกว่าการนิเทศภายใน⁴

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, คู่มือประเมินผล (กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์, 2522), หน้า 32-33.

²ซารี มณีศรี, การนิเทศการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, 2523), หน้า 1.

³Kimball Wiles, Supervision for Better Schools (New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1956), p. 6.

⁴กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, คู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์, 2524), หน้า 210.

กฤษฎี น้ำเพชร ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของผู้บริหาร โรงเรียนในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพใน ด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น¹ ส่วนสิปปนนท์ เกตุทัต ให้ความเห็นว่าการนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลแท้จริงจะต้องเป็นการนิเทศ ภายในโรงเรียนเอง²

ในการดำเนินการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียน จำเป็นยิ่งที่ผู้บริหาร โรงเรียน จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ เพราะการนิเทศเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งถือว่ามีผลต่อประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรอย่างแท้จริง ผู้บริหาร โรงเรียนและ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นครูใหญ่ ครูวิชาการ โรงเรียน ครูวิชาการกลุ่ม โรงเรียน ศึกษา นิเทศก์อำเภอ ประธานกลุ่มโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษา นิเทศก์จังหวัด หรือผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จะต้องให้ความร่วมมือซึ่ง กันและกัน เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้ อาจใช้วิธีการนิเทศ ดังต่อไปนี้คือ

1.1 การแนะนำ เหมาะสำหรับทำกลุ่มเล็ก ๆ เช่นตัวต่อตัว หรือกลุ่ม ละ 2-3 คน คำแนะนำ เช่น หลักการสอน หลักการวัดผล หลักการบริหาร ข้อคิดเห็น ตลอดจน ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดการแก้ปัญหา การปรับปรุงงาน และการริเริ่มงาน

1.2 การประชุมชี้แจง เหมาะสำหรับทำกลุ่มที่ใหญ่กว่าที่จะให้คำแนะนำ มีจุดมุ่งหมายเพื่อชี้แจงข้อมูล เพื่อความกระจ่างแจ้งบางอย่าง

1.3 การประชุมปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ทักษะในการปฏิบัติงาน เนื้อหา มักจะเป็นภาคปฏิบัติ เช่น การประชุมปฏิบัติการทำแผนการสอน การผลิตอุปกรณ์ ฯลฯ

¹กฤษฎี น้ำเพชร, "วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีชัยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาวิทยาการศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 16.

²สิปปนนท์ เกตุทัต, การปฏิรูปการศึกษา: รายงานของคณะกรรมการวางแผนปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2518), หน้า 132.

1.4 การประชุมสัมมนา เหมาะสำหรับแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักทำเป็นกลุ่มเล็ก เพราะผู้เข้าร่วมประชุมจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นมากกว่าการประชุมแบบอื่น

1.5 การประชุมอบรม เหมาะสำหรับทำกับคนกลุ่มใหญ่ อาจมีวิธีการหลายแบบ เช่น การบรรยาย อภิปราย ชักถาม ฯลฯ

1.6 การบรรยายและอภิปราย เป็นการให้ความรู้หรือแนวคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ครู อาจใช้วิทยากรภายในโรงเรียน หรือเชิญวิทยากรจากภายนอกก็ได้

1.7 การศึกษานอกสถานที่ เช่นการไปดูโรงเรียนที่มีโครงการดีเด่น เพื่อนำแนวคิดต่าง ๆ จากที่ได้พบเห็นมาพิจารณาปรับปรุงงานในโรงเรียนของตน

1.8 การทดลองปฏิบัติการ เช่นการทดลองจัดกิจกรรมเสรีหลักสูตร การทดลองใช้วัสดุหลักสูตรและแบบเรียน เป็นต้น

1.9 การจัดทำเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่นการจัดทำคำอธิบายเพื่อความกระจ่างแจ้งเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร

1.10 การเยี่ยมเยียนตามชั้นเรียน เพื่อศึกษาปัญหาด้านการเรียนการสอน และช่วยเหลือครูแก้ปัญหาได้ถูกต้อง

1.11 การสาธิต เป็นการแสดงตัวอย่างให้ครูอาจใช้วิทยากรภายในโรงเรียน หรือจากบุคคลภายนอกก็ได้ เป็นวิธีการนิเทศที่ให้ได้เห็นจริง¹

2. การติดตามผล ในการใช้หลักสูตร แม้ผู้ใช้จะได้รับการฝึกอบรมให้เข้าใจในการใช้แล้วก็ตาม แต่เมื่อถึงคราวลงมือปฏิบัติจริงย่อมจะมีปัญหา จึงจำเป็นต้องมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอยู่เสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จตามกำหนดเวลาทั้งนี้จะทำให้ทราบถึงปัญหาซึ่งจะต้องหาทางดำเนินการแก้ไขให้ทันที่ การติดตามผลการใช้หลักสูตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นและอาจดำเนินการได้เป็น

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, คู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524, หน้า 211-213.

2 ช่วง กล่าวคือ ในช่วงแรกคือ ช่วงระหว่างเรียน ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากในการป้อนข้อมูล เช่น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพื่อเสนอข้อมูลคนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริหาร หรือศึกษานิเทศก์ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวร่วมประชุมวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ส่วนในช่วงที่สอง เป็นการติดตามผลเมื่อสิ้นปีการศึกษาแล้ว ควรมีการติดตามผลในเรื่องต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ การสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร หรือการจัดประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เป็นต้น¹

การใช้อาคารสถานที่และแหล่งวิทยาการ

1. อาคารสถานที่ อาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นส่วนประกอบของการเรียนการสอน โรงเรียนจะต้องจัดอาคารสถานที่ให้สนองหลักสูตร โดยการจัดประสบการณ์ภายในโรงเรียนไว้ให้นักเรียนได้ศึกษานอกห้องเรียนและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจด้วย โรงเรียนแต่ละแห่งมีขนาดพื้นที่ จำนวนนักเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบไม่เหมือนกันและไม่เท่ากัน จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องวาง โครงการ แผนงานการใช้อาคารสถานที่ให้เหมาะสม ให้เกิดประโยชน์ให้เป็นการประหยัดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่จะใช้ประโยชน์ของอาคารสถานที่ให้คุ้มค่าจำเป็นจะต้องศึกษารายละเอียดของสถานที่อาคาร โดยจัดแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ เช่น ส่วนอาคาร ถนน สนามหญ้า สนามกีฬา ส่วนป่า แปลงเกษตร เป็นต้น แล้ววาง โครงการ จัดส่วนต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ทางด้านการเรียนการสอนมากที่สุด²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 213 - 222.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 30

อาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจนบริเวณโรงเรียน ควรได้รับการปรับปรุงและตกแต่งใหม่ส่วนเชื้อตอกการเรียนการสอนซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกชื่นชมเย็น เป็นแรงจูงใจให้อยากมาโรงเรียน มีความรักหวงแหน และภาคภูมิใจในโรงเรียน การจัดอาคารสถานที่และบริเวณใหม่ส่วนเกือบแก่การเรียนรู้อของเด็กควรพิจารณาในสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1.1 ความสะอาด อาคารทุกอาคารและบริเวณโรงเรียนควรสะอาด เช่นเดียวกับห้องเรียน โดยเฉพาะบริเวณโรงเรียน ควรมีเครื่องใช้ในการรักษาความสะอาดอย่างเพียงพอ

1.2 ตกแต่งอาคารและบริเวณ โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงามและความเป็นระเบียบ

1.3 อาคารประกอบเช่น โรงอาหาร หอประชุม โรงฝึกงาน ตลอดจนถึงห้องน้ำ ห้องส้วม ควรได้รับการเอาใจใส่ให้อยู่ในความพร้อมที่จะใช้เหมือนกับเด็กใช้ของในบ้านของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องส้วม ซึ่งอาจจะมีลักษณะแตกต่างกันไปแต่ละท้องถิ่น ถ้าเป็นส้วมซึมจะต้องจัดให้มีน้ำอยู่ตลอดเวลา มีเครื่องมือทำความสะอาดเพื่อฝึกสุขนิสัยที่ถาวรให้เด็ก

1.4 จัดบริเวณให้ร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับ สวนหย่อม ฯลฯ เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกสบายใจ เพราะอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทั้งเด็กจะได้ใช้เป็นแหล่งสังเกตศึกษาค้นคว้า หากความรู้จากธรรมชาติรอบ ๆ ตัวอีกทางหนึ่งด้วย

1.5 จัดให้มีที่นั่งพักผ่อน สนามเล่นและเครื่องเล่นอย่างเพียงพอ เครื่องเล่นของเด็กเล็กเช่น ชิงช้า ราวไต่ กระดานลื่น กระดานหก ฯลฯ จะต้องได้รับความเอาใจใส่ในเรื่องความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด¹

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 182.

2. แหล่งวิทยาการ

แหล่งวิทยาการ เป็นสื่อการเรียนอีกแบบหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นสถานที่ซึ่งนักเรียนจะเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้ หรือเป็นบุคคล ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่เข้าไปให้ความรู้แก่นักเรียนในห้องเรียน หรือการที่ครูนำนักเรียนออกมาหาวิทยากรก็ได้

แหล่งวิทยาการที่เป็นสถานใด ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ประจำหมู่บ้าน สำนักงานเกษตรอำเภอ โรงพยาบาล ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ฯลฯ ส่วนแหล่งวิทยาการที่เป็นบุคคล ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพหรือผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ ในท้องถิ่นเช่น พระภิกษุ มุขนีไปรษณีย์ แพทย์ กำนัน ทหาร ตำรวจ ฯลฯ

Wittich และ Schuller กล่าวว่า วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งความรู้ในชุมชนมีอยู่ 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ การนำบุคคลหรือสิ่งของเข้ามาสู่ห้องเรียน และการนำนักเรียนออกสู่ชุมชนจริง ๆ เพื่อให้กิจกรรมนั้น เป็น ส่วนหนึ่งของชั้นเรียนโดยแท้¹

โรจน์ คุณยากร ได้สรุปถึงประโยชน์ของการเรียนจากแหล่งความรู้ในชุมชนว่า ทำให้บทเรียนมีความหมายแก่นักเรียนยิ่งขึ้น เพราะนักเรียนได้เรียนจากสภาพจริง ทำให้การเรียนเป็นไปอย่างมีชีวิตจิตใจ เพราะมีสิ่งกระตุ้นและเร้าความสนใจ ทำให้ไม่เบื่อหน่ายทำให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นและจะฝังแน่นในความทรงจำเพราะว่าเป็นการเรียนที่ได้มานประสบการณ์หลายทาง ช่วยประหยัดเวลาในการสอน และทำให้

¹Walter A. Wittich, Charles F. Schuller, Audio Visual Materials: Their Nature and Use (New York: Harpert Brother publishers, 1967), p. 68.

นักเรียนได้เจริญงอกงามทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ และทัศนคติที่พึงปรารถนาไปพร้อม ๆ กัน¹

การประชาสัมพันธ์กาใช้หลักสูตร

การประชาสัมพันธ์หมายถึงการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลหนึ่งซึ่งกลุ่มบุคคลนั้นมีหน้าที่รองรับใช้หรือให้บริการ² หรืออีกนัยหนึ่ง การประชาสัมพันธ์คือวิธีการของสถานอันมีแผนการและการกระทำต่อเนื่องกันไป อันที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้สถานันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจและสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นประโยชน์ให้สถานันนั้นดำเนินงานไปได้ผลดี มีความมุ่งหมาย โดยมีประชาคมติเป็นแนวบันทึกฐาน³

เนื่องจาก โรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญยิ่งของชุมชน มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชนและชาติ เพื่อให้นักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชนนั่นเอง มีคุณภาพอันจะเป็นกำลังสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนและชาติให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นในอนาคต การที่โรงเรียนต้องทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งมีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่มีความแตกต่างกันทั้งฐานะ รัะดับอายุ และความรู้ จึงจำเป็นยิ่งที่โรงเรียนทั้งจัดการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลต่าง ๆ เข้าใจในกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกันซึ่งจะสะดวกต่อการ

¹ วิจารณ์ กุลยากร, "การศึกษาเรื่องการใช้แหล่งวิชาการในชุมชน เพื่อประกอบการสอนในโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร), หน้าบทคัดย่อ.

² สิญญา สาทร, หลักบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2524), หน้า 285.

³ สะอาด ศันสุภผล, "การประชาสัมพันธ์ของนักบริหาร," ใน คู่มือการเข้าถึงประชาชนของกระทรวงมหาดไทย (พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2507), หน้า 167.

ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างเข้มแข็งจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการใช้หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษในโรงเรียน ผู้ปกครองเกิดความสับสนมากเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเด็กที่เลือกเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันซึ่งเป็นวิชาสามัญ หรือวิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต ส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นอยู่ว่าการเลือกเรียนวิชาอาชีพนั้นเป็นการปิดโอกาสที่ดีที่เด็กจะเข้ารับการศึกษาในสถาบันการศึกษาในระดับสูงขึ้น จึงมุ่งให้เด็กของตนเลือกเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นวิชาสามัญแทน เพราะเชื่อมั่นว่าวิชาดังกล่าวจะทำให้เด็กของตนมีโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับสูงชันกว่าการเรียนวิชาอาชีพอย่างแน่นอน ความเชื่อหรือเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาอาชีพนั้นเกิดขึ้นได้เสมอกับผู้ปกครองทั่วไป จึงจำเป็นยิ่งที่โรงเรียน จะต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร กิจกรรมดังกล่าวจะต้องทำกับผู้ร่วมงานภายในและผู้เกี่ยวข้อง เช่น

1. การทำความเข้าใจกับผู้ร่วมงาน ตั้งแต่ครูใหญ่ลงไปจนถึงคณบดี และนักการภารโรง ควรจะเข้าใจในจุดหมายของการทำงานแต่ละอย่างตรงกันเสียก่อน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการประชุมสัมพันธ์ ของผู้บริหารหรือผู้ควบคุม โครงการนั้น ๆ พิจารณาวาคนไหน ควรจะเข้าใจขั้นตอนของงานเรื่องใดแค่ไหน เพื่อให้ทุกคนได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน ได้อย่างถูกต้องเต็มที่

2. สร้างความเข้าใจกับบุคคลภายนอก บุคคลภายนอกที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือผู้ปกครองของนักเรียน เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ เรื่องระบบการศึกษา แผนการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน หรือการวัดประเมินผล ใด ๆ ทั้งสิ้น หากโรงเรียนไม่ประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจ นอกจากจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือสนับสนุนเรื่องการเรียนการสอนแล้วยังจะถูกต่อต้านในบางกรณีอีกด้วย¹ นอกจากนั้นบุคคลที่ควรจะได้รับ การประชาสัมพันธ์อย่างดียิ่งก็คือผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหาร

¹กระทรวงศึกษาธิการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช

โรงเรียนที่อยู่หน่วยเหนือขึ้นไป ซึ่งทางโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ด้วยการ เสนอแผนงานของโรงเรียนให้ทราบเพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนการบริหาร การเงิน ตลอดจนบริการต่าง ๆ¹

การประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนหรือชาวบ้านทั่ว ๆ ไป อาจทำได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีก็สะดวก รวดเร็ว หรือได้ผลแตกต่างกันไป โดยทั่ว ๆ ไปแล้วอาจทำได้ดังต่อไปนี้

1. ประกาศ แจกผ่านนักเรียน ถึงผู้ปกครองด้วยวาจา.....
2. จัดทำเอกสารชี้แจง จดหมายข่าว ถึงผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษร
3. ชี้แจงสอดแทรก ในโอกาสที่ประชาชนมาร่วมชุมนุมในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ทำบุญ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ฃุภาพยนตร์ หรือการประชุมของลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น
4. ชี้แจงเมื่อถึงคราวประชุมเพื่อกิจการอันใดอันหนึ่ง โดยเฉพาะ
5. ใช้บริการสื่อสารมวลชนเป็นครั้งคราว เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เฉพาะเรื่องราวที่สำคัญเป็นพิเศษ²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 184.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 158.

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากหลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษซึ่งเป็นโครงสร้างและเนื้อหาเพิ่มเติมในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เพิ่งมีการนำไปใช้ในปีการศึกษา 2525 เป็นปีแรก จึงยังไม่มีงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มากนัก แต่ก็มีบ้างเกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อใช้หลักสูตรกลุ่มนี้โดยตรง จึงขอเสนอความสำคัญและเพิ่มเติมด้วยรายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับการงานพื้นฐานอาชีพ และภาษาอังกฤษก่อนที่ทั้งสองสาขาวิชาจะมารวมกันเป็นกลุ่มประสบการณ์พิเศษในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2524 รวงทอง คำรงสุกิจ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับการเลือกสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ป.5-6 ผลการวิจัยพบว่า

1. ในด้านเกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในการเลือกสอนภาษาอังกฤษ ปรากฏว่ายังไม่พร้อมทั้งในด้านตัวครู หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนและงบประมาณ ยกเว้นสภาพห้องเรียน โต๊ะ ม้านั่งของนักเรียน และเครื่องใช้อื่น ๆ เท่านั้นที่พอสมควร และมีพอใช้

2. ทั้งครูและผู้บริหารเห็นว่า โรงเรียนควรเลือกสอนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก เพื่อให้ให้นักเรียนมีพื้นฐานในการเรียนชั้นสูงต่อไป โดยผู้บริหารมีส่วนในการพิจารณาอนุมัติให้มีการสอนมากที่สุด ผู้บริหารเห็นว่า ครูมีความพร้อมที่จะสอนและเห็นว่าควรส่งครูเข้ารับการอบรมการสอนภาษาอังกฤษด้วย

3. ครูและผู้บริหารมีความเห็นตรงกันว่า การเลือกสอนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกนั้น ควรจัดเพื่อให้นักเรียนมีพื้นฐานในการเรียนต่อชั้นสูงต่อไป

4. ควรมีการแก้ปัญหาความไม่พร้อมของโรงเรียน โดยการจัดให้มีการอบรมครูผู้สอน ส่งอุปกรณ์ให้โรงเรียน จัดสรรงบประมาณและให้ส่งตัวหลักสูตร ตลอดจนเอกสารประกอบหลักสูตรให้โรงเรียนโดยเร็ว¹

ในปี พ.ศ.2525 พิมพ์ วิเศษสังข์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการเลือกสอนวิชาเลือกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ จากการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับความพร้อมของครูในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผลในวิชาเลือกการงานและพื้นฐานอาชีพ และวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และความเข้าใจของครูในค่านต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาเลือกดังกล่าวก็อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมในด้านครูผู้สอน อาคารสถานที่และแหล่งบริการทางวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียน ในวิชาเลือกการงานและพื้นฐานอาชีพ ปรากฏว่า อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกันทุกด้าน และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ทุกด้าน ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมในค่านต่าง ๆ ดังกล่าวในวิชาเลือกภาษาอังกฤษ ก็อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกันทุกด้าน และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

¹รวงทอง คำรงสุกิจ, "ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเกี่ยวกับการเลือกสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาคศึกษาริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้าบทคัดย่อ.

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในเมืองเกี่ยวกับความพร้อมของครูในการสอนวิชาเลือกการงานและพื้นฐานอาชีพ และวิชาเลือกภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และความเข้าใจของครูโรงเรียนนอกเมืองเกี่ยวกับการสอนวิชาเลือกการงานและพื้นฐานอาชีพและภาษาอังกฤษ ก็อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

4. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนนอกเมืองเกี่ยวกับความพร้อมของครูในการสอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ และภาษาอังกฤษ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และวัสดุหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และความเข้าใจของครูโรงเรียนนอกเมืองเกี่ยวกับการสอนวิชาเลือกการงานและพื้นฐานอาชีพและภาษาอังกฤษ ก็อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

5. ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเมือง และผู้บริหารและครูโรงเรียนนอกเมืองเกี่ยวกับความพร้อมในค้ำครุผู้สอน อาคารสถานที่และแหล่งบริการทางวิชาการและวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนในวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 เฉพาะค้ำครุอาคารสถานที่และแหล่งบริการทางวิชาการ ส่วนค้ำครุอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

6. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนในเมืองและผู้บริหารและครูโรงเรียนนอกเมืองเกี่ยวกับความพร้อมในค้ำครุผู้สอน อาคารสถานที่และแหล่งบริการทางวิชาการและวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียน ในวิชาเลือกภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกันทุกด้าน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 เฉพาะค้ำครุผู้สอน ส่วนค้ำครุอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน¹

มบุญ เศรษฐศิริ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา 1 ในการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพค้ำงานเกษตรจากหลักสูตรประถมศึกษา

¹พิมล วิเศษสังข์, "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการเลือกสอนวิชาเลือกระดับชั้นประถมปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้าบทคัดย่อ.

พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่าง 2518)" โดยการให้ข้อทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนงานเกษตรสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันคือ ช่างกิจ คำชาย รับราชการ เกษตรกรรม และรับจ้างหรือกรรมกร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิต่างกัน คือ มีวุฒิต่ำกว่า ปก.ศ., ปก.ศ.สูงหรือเทียบเท่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันคือ สอนไม่ถึงปี ตั้งแต่ 1-5 ปี ตั้งแต่ 6-10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ¹

เสนาะ จำปาทิพย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่มีต่อโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา" โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามครูผู้เข้าอบรม 190 คน ได้ให้ความคิดเห็นว่า ระยะเวลาการอบรมสั้นเกินไป ผู้เข้าอบรมได้รับประโยชน์ในเรื่องความรู้ความเข้าใจในวิชาเกษตรสาขาต่าง ๆ ของท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีมาก หลังจากอบรมแล้วผู้เข้ารับการอบรมมีความมั่นใจว่าจะนำความรู้ที่ได้รับครั้งนี้ ไปใช้ในการเรียนการสอนได้มาก²

¹ มบุญ เศรษฐศิริ, "ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งในการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพค่านงานเกษตรจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่าง 2518)," (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้าบทคัดย่อ.

² เสนาะ จำปาทิพย์, "ความคิดเห็นของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีที่มีต่อโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522), หน้าบทคัดย่อ.

ในปี พ.ศ. 2524 ลักขณา สมเชื้อ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนกลุ่ม
 การงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมปีที่หนึ่งและสอง จังหวัดชลบุรี" ผลการวิจัยพบว่า

1. กำนันตัวครูผู้สอนพบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนในชั้นประถมศึกษาค่อนข้างน้อย และมีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีทางวิชาครู โรงเรียนสามารถจัดครูสอนเฉพาะกลุ่มวิชา การงานและพื้นฐานอาชีพได้เพียงร้อยละ 2.2 ครูสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเพราะความจำเป็น คือเป็นครูประจำชั้นและต้องสอนทุกวิชา และส่วนใหญ่ได้รับการอบรมตามแนวทางการสอนตามหลักสูตรใหม่ ปี 2521 แทนค่าผลที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ได้น้อยมาก และขณะที่ครูสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมีปัญหาการสอนเกิดขึ้น ครูต้องการปรึกษากับศึกษานิเทศก์มากที่สุด

2. กำนันผู้บริหาร พบว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหามากในเรื่องศึกษานิเทศก์ ซึ่งมา
 นิเทศติดตามผลและแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้ครูในโรงเรียนน้อยมาก

3. กำนันหลักสูตร พบว่า สื่อการเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ครู
 ส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่อง ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนและขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ที่มี
 ขนาดพอเหมาะกับการใช้งานของเด็ก โรงเรียนจัดการประชาสัมพันธ์ต่อบุคคลในท้องถิ่น
 ให้มีความเข้าใจ และทัศนคติต่อการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพน้อยมาก
 รวมทั้งใช้แหล่งวิทยากร และวิทยากรในท้องถิ่นได้น้อยที่สุด

4. ส่วนด้านความรู้พื้นฐานของครูเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์
 และงานช่าง และด้านประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ครูมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง¹

ในปี พ.ศ. 2504 วรบุษ รัตนประสิทธิ์ ได้ทำการศึกษาเรื่องการสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษา ปรากฏว่า มีปัญหาค้นตัวครู คำนักเรียน แบบเรียน อุปกรณ์ และเบ็ดเตล็ด กล่าวคือ ครูใช้เวลาส่วนมากพูดคุยให้นักเรียนฟัง ครูสอนตามหนังสือโดยใช้วิธีแปล ครูไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอน ไม่มีกิจกรรมเร้าความสนใจสนใจนักเรียนและส่งเสริม

¹ลักขณา สมเชื้อ, "ปัญหาการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมปีที่
 หนึ่งและสอง จังหวัดชลบุรี," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้าบทคัดย่อ.

ให้นักเรียนเรียนภาษาคำวยการท่องจำ ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ครูควรได้รับการอบรมและหาทางฝึกฝนด้วยตนเอง ส่วนปัญหาที่นักเรียนนั้น นักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนให้ทั่วถึง ไม่มีระเบียบ ไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยเสนอวิธีแก้ไขว่าควรใช้วิธีสอนตามหลักภาษาศาสตร์¹

ในปี พ.ศ. 2508 ศรีเรือน แก้วกังวาล ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้พื้นฐานของผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาหลักการที่จะทำให้การเรียนภาษาอังกฤษได้ผลดี และเปรียบเทียบความรู้พื้นฐานของผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษโดยสัมพันธ์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานี้ สร้างข้อทดสอบเพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียนและสร้างแบบสอบถามเพื่อทราบตัวการที่มีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยทำการทดสอบและแจกแบบสอบถามแก่ตัวอย่างประชากร คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้าจากโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนสาธิต รวม 232 คน ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. นักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ จะเรียนได้ผลดีถ้าดำเนินการเรียนการสอนคล้ายคลึงกับการเรียนการสอนภาษาเดิมมากที่สุด
2. ความรู้พื้นฐานของนักเรียน (คัดลีนจากข้อทดสอบ) อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.22
3. นักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษเร็ว (เริ่มเรียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) เรียนได้ดีกว่านักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษช้า
4. เหตุผลที่นักเรียนชอบเรียนภาษาอังกฤษเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยคือ เห็นว่ามีประโยชน์ จำเป็น ใค้อาชีพดี ไพเราะ เพลิคเพลิน ฯลฯ

¹ วรบุษ รัตนประสิทธิ์, "การสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504), หน้า 32-62.

ส่วนสาเหตุที่ไม่ชอบเรียน เพราะเห็นว่า ไวยากรณ์ คำศัพท์ และตัวสะกดยาก แบบฝึกหัดมาก ครูสอนไม่ดี ไม่ค่อยได้พูด ฯลฯ¹

ในปี พ.ศ. 2512 ประไพศรี อยู่ทวี ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการจำแนกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพื้นฐานความรู้ และไม่มีพื้นฐานความรู้ และที่มีเพศต่างกัน ว่ามีความสามารถแตกต่างกันหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้สร้างข้อทดสอบเพื่อการจำแนกเสียงชั้นซุกหนึ่ง นำข้อทดสอบนี้ไปทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษ และกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษ ทั้งชายและหญิง ในโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนประชาบาล และโรงเรียนเทศบาล จำนวน 400 คน ปรากฏผลการวิจัยว่านักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษ มีความสามารถในการจำแนกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษ และความแตกต่างระหว่างเพศไม่ทำให้ความสามารถในการจำแนกเสียงแตกต่างกัน²

ในปี พ.ศ. 2512 วิรัตน์ ไวยกุล ได้ทำการศึกษาระยะและอุปสรรคในการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2512 ผลของการวิจัยพบปัญหาในค่านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเกี่ยวกับตัวครู การออกเสียงภาษาอังกฤษของครูยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร โอกาสที่ครูจะได้รับการอบรมมีน้อย ครูคนเดียวกันต้องสอนหลายวิชา และมีชั่วโมงการสอนค่อนข้างมาก ทำให้ไม่สามารถเอาใจใส่ปรับปรุงการสอนได้เต็มที่

¹ ศรีเรือน แก้วกังวาล, "การศึกษาเปรียบเทียบความรู้พื้นฐานของผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ ปี 2508," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508), หน้า 58 - 61

² ประไพศรี อยู่ทวี, "การเปรียบเทียบความสามารถในการจำแนกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพื้นฐานความรู้และที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 29-31.

2. คำนึงกิจกรรมการสอน โรงเรียนชาตอุปถัมภ์ ครูชาคความรู้ และสภาพแวดล้อมไม่อำนวยในการจัดกิจกรรมการสอน

3. คำนหลักสูตรและแบบเรียน หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป เนื้อเรื่องในหนังสือแบบเรียนบางตอนสับสน และไม่ค่อยเหมาะสมกับท้องถิ่น¹

ในปี พ.ศ. 2514 นิยม สุขประพันธ์ ได้ศึกษาถึงสภาพบางประการที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในโรงเรียนประถมศึกษา 9 แห่ง ได้ผลว่า สภาพที่มีผลต่อการเรียนภาษาสูงหรือต่ำนั้น ได้แก่

1. ตัวนักเรียนเอง เช่นความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ นิสัยในการเรียน และระดับความมุ่งหมายของนักเรียนในการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2. ทั่วครูและการสอนของครู เช่น วุฒิและประสบการณ์ของครู ความรู้สึกของครูต่อการสอนภาษาอังกฤษ จำนวนชั่วโมงและจำนวนวิชาที่สอน แบบเรียนที่ใช้เป็นหลักในการสอน ระดับความมุ่งหมายของครูต่อผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนวิธีที่ครูใช้ในการสอน

3. พื้นฐานทางครอบครัว เช่น ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ทัศนคติ และการส่งเสริมของผู้ปกครองต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ตลอดจนการเอาใจใส่อบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่อนักเรียน เป็นต้น²

ในปีเดียวกัน ศูนย์ภาษาอังกฤษโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยได้ร่วมกับประธานคณะกรรมการประสานงานระดับชาติของโครงการสอนภาษาอังกฤษ ได้จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย มีข้อเท็จจริงที่น่าสนใจ ซึ่งพรรณานิสาคริก ได้นำมากล่าวไว้ 4 ประการคือ

¹วิรัตน์ ไวยกุล, "การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2512," (ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2513), หน้า 99-100.

²นิยม สุขประพันธ์, "สถานภาพบางประการที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในโรงเรียนประถมศึกษา 9 แห่ง," (ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514), หน้าทศก้อย.

1. ผลการล่อนภาษาอังกฤษในโรงเรียน และในมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน โดยทั่วไปนั้นยังอยู่ในระดับไม่ดี
2. สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้การล่อนไม่ได้ผลก็คือ ต้องมาเสียเวลาแก้ข้อผิดพลาดที่ล่อนไว้ในชั้นต่าง ๆ (remedial teaching) โดยหลักการแล้ว ครูในระดับเริ่มต้นควรจะเป็นครูที่ดีที่สุด แต่ในทางปฏิบัติมักจะตรงกันข้าม
3. ถ้าจะให้กำหนดว่า ควรจะให้เด็กเรียนไทยเริ่มเรียนภาษาอังกฤษ เมื่อใดนั้น จะถือตามทฤษฎีการ เรียนภาษาต่างประเทศอย่างเดียวกันเท่านั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ การล่อนภาษาอังกฤษควร เริ่มในขณะที่และในสถานที่ที่มีครูภาษาอังกฤษที่ดีและมีจำนวนเพียงพอ
4. ไม่ว่าจะนำนโยบายใดไปถือปฏิบัติ การปรับปรุงการสอนภาษาไทยเป็นสิ่ง จำเป็นอย่างยิ่ง นั่นคือการปรับปรุงทักษะในการ ลือความหมาย โดยถือเป็นพื้นฐานที่ต้องมีก่อน เรียนภาษาต่างประเทศ¹

วันเพ็ญ ธาตุวาร ได้สำรวจความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน นักเรียน และ ครูที่เลี้ยง เกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบฟังและพูด ตลอดจนปัญหาในการดำเนินการ เรียนและการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีดังกล่าว ได้ผลว่า

1. นิสิตฝึกสอนส่วนมากมีความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการของวิธีการสอนแบบ ฟังและพูดเป็นอย่างดี
2. นักเรียนส่วนมาก ชอบวิธีการสอนแบบฟังและพูด และเห็นว่าการสอน แบบนี้ให้ประโยชน์แก่นักเรียนมาก
3. นิสิตฝึกสอนและครูที่เลี้ยงเห็นว่าวิธีการสอนแบบฟังและพูด เหมาะสมกับ

¹พรพนี สาคริก, "ข้อคิดเห็นในเรื่องการสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมปลาย," จันทร์เกษม 98 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2514) : 59.

สภาพการเรียนและการสอนในประเทศไทย ในระดับปานกลาง

4. นักเรียนและนิสิตฝึกสอนเห็นว่า วิธีการสอนแบบฟังและพูดให้ประโยชน์ในการเรียนและการสอนอ่าน โครงสร้างของรูปประโยค และเรียงความตามลำดับ

5. นิสิตฝึกสอนและครูที่เลี้ยงเห็นว่า สมควรใช้วิธีการสอนแบบฟังและพูดในการสอนภาษาอังกฤษต่อไป โดยให้มีการปรับปรุงสภาพการณ์บางอย่างให้ดีขึ้น

6. ปัญหาสำคัญของนิสิตฝึกสอนระหว่างฝึกสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีฟังและพูดก็คือ นิสิตเสียเวลามากในการทำบันทึกการสอน ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมอุปกรณ์การสอน ใต้พิพธ ส่วนปัญหาสำคัญของนักเรียนคือ นิสิตฝึกสอนถามนักเรียนไม่ทั่วถึง ทำให้นักเรียนคนอื่นไม่สนใจและคุยกัน¹

ทิพพิศ อ่องแสงคุณ ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้าและหก เขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา แต่ขอให้รัฐบาลและโรงเรียนดำเนินการสอนอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐาน ทั้งในด้านหลักสูตร วิธีสอน และผู้สอน

2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับประถมศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน²

จันทร์ คุปตะวาทีน ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษต่อปัญหาการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

¹ วันเพ็ญ ชาติวาทการ, "ความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน นักเรียนและครูที่เลี้ยงเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบฟังและพูด," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), หน้าบทคัดย่อ.

² ทิพพิศ อ่องแสงคุณ, "ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้าและหก เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้าบทคัดย่อ.

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่สอนภาษาอังกฤษด้วยความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน ครูเหล่านั้นคิดว่าตนเองมีความรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ดี และได้รับการอบรมเพิ่มเติมจากหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้นำความรู้เหล่านั้นมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับนักเรียน การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมของครูส่วนใหญ่ศึกษากับตนเอง จากหนังสือหรือเครื่องบันทึกเสียง การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมไม่ทำให้เกิดปะทะหาแต่อย่างใด ครูทั้งหมดมองเห็นความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมที่จัดการนิทรรศการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษ ส่วนปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการสอนมากคือ การออกเสียงของนักเรียนกับพื้นฐานความรู้ของนักเรียนไม่เท่ากัน ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและแบบเรียน ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายไม่เหมาะสมกับปัจจุบัน แบบเรียนก็เช่นเดียวกัน ควรปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้¹

ในปี พ.ศ. 2523 นพมาศ รัชนปริตาทกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของครูภาษาอังกฤษในกรุงเทพมหานคร ผลของการวิจัยปรากฏว่า ครูมีการเตรียมบทเรียนเป็นรายสัปดาห์ ใช้วิธีสอนแบบให้นักเรียนได้ฝึกปากเปล่าโดยใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยในขณะที่สอน ส่วนการฝึกครูภาษาอังกฤษทั้งหมดใช้วิธีการฝึกหลาย ๆ แบบ โดยละเอียดทุกระดับความสามารถไว้ด้วยกัน และเน้นสอนทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ตามลำดับ ครูใช้อุปกรณ์การสอนน้อย ถ้าใช้อุปกรณ์การสอนครูมักนิยมใช้บัตรคำ แผนภูมิและรูปภาพ เนื่องจากขาดแคลนอุปกรณ์การสอนหรือไม่มีเวลาเตรียมอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมก็ทำเป็นครั้งคราวเท่านั้น ส่วนการวัดผลจะทำเมื่อจบแต่ละบทเรียน ในขณะที่สอนครูพบว่านักเรียนสนใจและสนุกกับแบบเรียนมาก แต่ก็ไม่ทุกครั้งเนื่องจาก จำนวนนักเรียนในชั้น ๆ มีมาก

¹จันตรี คุปตะวาทีน, "ความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษต่อปัญหาการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้าบทคัดย่อ.

เกินไป อันเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาของครู และปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ครูไม่มีเวลาพอที่จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้ วิธีแก้ปัญหในการสอนที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ตามเพื่อนร่วมงาน แต่ครูโรงเรียนรัฐบาลระดับประถมศึกษามักหาหนังสืออ่าน แก้ปัญหาเอง นอกจากนี้ครูภาษาอังกฤษได้เพิ่มคุณสมบัติภาพของตนเอง โดยการหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ค่าย¹

ในปี พ.ศ. 2525 มาลินี จันทวิมล และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องความถนัดในการเรียนภาษา ทักษะ และความสามารถภาษาอังกฤษของผู้ที่เริ่มเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่างชั้นกัน โดยมีจุดประสงค์ที่จะเปรียบเทียบผู้เรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้น ป.1, ป.3 และป. 5 ในด้านความถนัดในการเรียนภาษา ทักษะ ที่มีต่อชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และความสามารถภาษาอังกฤษ จากผลการวิจัยได้พบว่า ในด้านความถนัดในการเรียนภาษา ผู้ที่เริ่มเรียนภาษาตั้งแต่ระดับปีที่ 3 จะมีความถนัดสูงสุด รองลงมาคือ ผู้ที่เริ่มเรียนเมื่อระดับปีที่ 5 ส่วนผู้ที่เริ่มเรียนตั้งแต่ระดับปีที่ 1 จะมีความถนัดอ่อนที่สุด ส่วนในด้านความสามารถในการเรียนภาษา ปรากฏว่า ผู้ที่เริ่มเรียนตั้งแต่ระดับปีที่ 3 มีความสามารถโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่เรียนในระดับปีที่ 1,5 ในเกือบทุกทักษะ ส่วนผู้ที่เริ่มเรียนตั้งแต่ระดับปีที่ 1 และระดับปีที่ 5 มีความสามารถไล่เลี่ยกัน¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ นพมาศ รัตนปริตาคกุล, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของครูภาษาอังกฤษใน กรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า ๓๕-๓๖.

² มาลินี จันทวิมล และคณะ, ความถนัดในการเรียนภาษา ทักษะและความสามารถภาษาอังกฤษของผู้ที่เริ่มเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่างชั้นกัน, หน้า 164- 170 (ลัดจำเนา).